

דברי תורה לפרשת השבוע

הרה"נ	טו"ש
7:46	9:14
7:57	9:25
8:22	9:51
8:39	10:08
9:00	10:32
8:30	10:02
8:05	9:34
5:07	6:36

הדלולא
דצדיקא

אורחות
חיים

סיפור עד
הפרשה

אמרי קודש
בעזרא

פנינים
יקרים

של בני יקח הכה"ג הכח בעבודתו אל הקודש פנימה. וז"ש בנדב ואביהו בקרבנתם לפני ה'. שהלכו להתקרב לעבודה מעצמם ומכחם לכן וימותו.

(תפארת שלמה)

וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם. (טז, כא) וקשה דהא סדר הודוי הוא חטא עון פשע כדאיתא (יומא דל"ו). ועוד מאי לכל חטאתם הול"ל ואת כל חטאתם. וי"ל עפ"י מה ששמעתי מא"א הגאה"ק זלה"ה דלכאורה קשה מאין בא להאדם שיחטא הלא נפשו חצובה מתחת כסה"כ כמאמר הזה"ק נפש כי תחטא בשגגה. דהתורה"ק מתמה א"ע נפש כי תחטא. מאין בא להנפש ליחטא. אך התירוץ הוא בשגגה. בשביל שנכשל בעבירה בשוגג תחלה ולא עשה תשובה עליה ומהשוגג נמשך מזיד ואמרו על הרב הקדוש מוה"ר אלימלך זלה"ה שעשה תשובה על עבירה ראשונה שהכה על שדי אמו בהיותו יונק ממנה כדרך הילדים שמשחקים ומכים על שדי אדם בשעת היניקה. ושרף ידיו על אשר ידו הכה על שדי אמו בהיותו יונק.

וזה שבקש דהמע"ה (תהלים כ"ה) חטאת נעורי ופשעי אל תזכור כחסדך זכור לי אתה למען טובך ה'. דלכאורה אינו מובן דבריו דבתחלה אמר חטאת נעורי ופשעי אל תזכור ואח"כ אמר כחסדך זכור לי אתה וגו' ולא פירש מה לזכור. אך דהנה חטאים ופשעים של ימי הילדות נעשו בלא דעת לכן אמר חטאת נעורי ופשעי אל תזכור לי כלל כי עשיתם מחמת חסרון דעת ולא תחשוב לי אותם כלל. אך כחסדך. כי חפץ חסד אתה. זכור לי אתה. תזכור החטאת נעורים שלי. למען טובך ה'. כדי שתעשה לי טובה בזה שתזכור אותם. כי עבירה גוררת עבירה נמצא דכל החטאים ופשעים שלי נמשכו מחטאת נעורים שעשיתם בלא דעת מהראוי שתקל עליה עונש של העבירות שעשיתי אח"כ. וז"ש והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם הוא בשביל לכל חטאתם שנכשלו בשוגג ועבירה גוררת עבירה לכן לא יכלו להמלט מלחטוא אח"כ במזיד ומבקש מהשי"ת שיקל עליהם עונשם שלא יענישם כמו מזיד ח"ו. (דברי יחזקאל)

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. (טז, ל) על לשון שנאמר בפסוק זה "מכל חטאתיכם", לכאורה היא תמוהה, שהרי לשון חטא הוא לשון שגגה: וכי יום הכיפורים מכפר רק על השגגות, והלא משנה מפורשת היא בתחילת מסכת שבועות: "על" שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין – שעיר המשתלח מכפר? אלא, הוא מיישב, הלשון "מכל חטאתיכם" שבפסוק זה כוונתה ל"כל חסרונותיכם" (כלומר: כל מה שחסר לכם), שכן חטא משמש גם בלשון חסרון, וכמאמר הפסוק "אני ובני שלמה חטאים", דהיינו חסרים מהמלוכה. כוונת הפסוק אם כן היא לומר לבני ישראל: גם בעת שתהיו חסרים בית המקדש, כהן גדול, מזבח וקרבנות, ואם כן תסברו שהנכם מחוסרי כפרה, חלילה גם אז הקב"ה בכבודו ובעצמו ישב למשפט כסא רחמים ותתחטאו בפניו כבן המתחטא לפני אביו, כי הקב"ה כביכול יהיה הכהן המכפר עלינו.

(הגה"ק בעל נודע ביהודא זי"ע דע"ת-י"ז אייר תקנ"ג)

בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה. (טז, ג) "בפר בן בקר" זה אברהם... ואיל לעולה זה יצחק... עז בזכותו של יעקב... אין לי אלא אבות, אמהות מניין? תלמוד לומר, בד בבד יהיה" (ויק"ר כא, יא) "ומנין שאף בזכות האמהות? שנאמר: 'כתנת בד קודש ילבש ומכנסי בד... ובאבנט בד... ובמצנפת בד הרי ארבע אימהות' (פסיקתא). רמז לד' אמהות – משמות בגדי כהונה: אבנט. מצנפת, כתונת, מכנסיים ראשי תיבות **אמכם**.

בזאת יבא אהרן. (טז, ג) דורשי רשימות אמרו, כי ג' דברים מועילים לתשובה ולבטל גזירה ולקרב הגאולה, והם קול צום ממון, שמספרם שוה, ושלשתן ביחד גימטריא זא"ת, וזהו (תהלים כ"ז) "בזאת אני בוטח", זת"ד. וזהו יש לרמוז (לקמן כו, מד) "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים", דהנה תלת מילי מועילים להגן בגלות לקרב הגאולה. ואפשר שזה מרמז (משלי י"ט כ"א) "עצת ה' היא תקום", עצ"ת ראשי תיבות עיני צדקה תורה שהם השלש האמורים, ועל זה מתאונן דוד המלך איש "בער" לא ידע וגו' "בער" גי' 272 כמנין צום קול דהיינו דעדיין הם נותנים צדקה ולכן נקראים "אישי" אבל אינם לא בצום ולא בקול של תורה ותפילה, אבל וכסיל לא יבין את "זאת" הוא בדרגת "כסיל" ולא איש. (חומת אנך)

ומאת עדת בני ישראל יקח. (טז, ה) מדוע הפסיק הכתוב בהביאו את קרבנות בני ישראל ולא סיים תחילה את אשר צריך לעשות בקרבנותיו של אהרן? וי"ל דבא הכתוב ללמד אדם דעת שלא ישתדל רק עבור עצמו, אלא העיקר שישתדל לחפש במה וכיצד יוכל להועיל לזולתו, ואדרבה כך ייבנה אף הוא. ועל כן המצווה שישקוד על תקנת עדתו, ואז קרבנו יהיה נרצה ביותר לכפר בעדו.

ומאת עדת בני ישראל יקח וגו'. (טז, ה) פרש"י שיהיה משל צבור יש להתבונן מה קמל"ן בזה הלא כל הקרבנות של כה"ג אפי' החביתין שבכל יום היו ג"כ מקופת הקהל חוץ מפר יום הכפורים שהי' משלו. רק יש לרמז בזה עפ"י מ"ש מ' הרב הגאון אדומ"ו מוה"ר מפרשעזבארז זלה"ה על מ"ש והכהנים והעם העומדים בעזרה. פי' שהעם עמדו בעזרתו בתפלה ותחנונים עבור הכה"ג שיקובל עבודתו ברצון. כי האמנם הוא מובחר האנושי מכלל ישראל. אעפ"כ לא היה בכוחו לגשת אל הקודש בלתי סעד ועזר מבני אשר נתנו בו כח. וז"ש והכהן הגדול מאחיו גדלוהו משל אחיו. ר"ל גדולתו הי' מכח אחיו כלל ישראל המסייעים אותו. וכיוצא בזה שמענו אומרים בשם הרב הקדוש מוה"ר מ' מענדלי מפריסטוג זלה"ה מ"ש בגמרא הארון נושא את נושאי רמז לצדיק הדור הוא נושא את נושאי שהוא נושא את התלמידים הנלווים אליו כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף. אך צריך להיות מקודם אתערותא דלתתא מן התלמידים עי"ז נתרבה כח הרב להיות נושא את נושאי להגביהם למעלה לתקנם דוגמת הארון שהי' נושא את הכהנים הנושאים אותו כמ"ש והי' כאשר נתקו כפות רגלי הכהנים וגו'. וזה ג"כ רמז כאן בפ' הזה ומאת עדת בני יקח. לשון עדים גם לשון דעת. כי מכח הדעת

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. (טז, ל) יש לדקדק למה כפל ואמר לטהר אתכם מכל חטאתיכם, ושוב אמר לפני ד' תטהרו? ונראה דהנה לכאורה מהו מעלת יום הכפורים יותר מבכל השנה, והלא יוהכ"פ אינו מכפר אלא עם תשובה, וא"כ הוא הדין בכל עת בכל השנה מועיל תשובה. אך הנה יש עונות שאינם ידועים כלל לאדם שעשה אותם, ואינו יודע להתוודות עליהם ולהתחרט כראוי, ואלו החטאים אינם נמחלים במשך השנה יען לא שב עליהם בלב ונפש. אבל ביוהכ"פ גם עבירות הללו נמחלים כמו שאומרים בוידי את הגלויים לנו ואת שאינם גלויים לנו לפניך הם גלויים וידועים, ולכן אחר שאמר הכתוב לטהר אתכם מכל חטאתיכם, חזר ואמר לפני ד' תטהרו, כלומר שגם העונות שהם רק לפני השי"ת הבוחן כליות ולב ואינם גלויים לנו, גם מהם נטהר כי על הכל ימחל ויסלח ביום הזה. (זרע קודש תק"כ-י"א אייר תקפ"ז)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלקיכם כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וגו'. את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלקיכם ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה' (יח, ד-ה) נראה לפרש כוונת המשך הפסוקים על דרך רש"י, ולא כפרוש רש"י ממש, אלא משום שגלוי לפניו שעתידין לחטוא, להיותם בעלי הנאות, להיות שטופים ולהוטים אחר מותרות תאוות עולם הזה, ועל ידי כך יסובב עקירת התורה. משום הכי גזר עליהם: "אני ה' אלקיכם", כפרוש רש"י: קבלתם עליכם מלכותי - מעתה קבלו גזרותי, ומהן אותו גזרה? אני גוזר עליכם: "את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו", זהו שמירת התורה שבכתב ושבעל פה; וחוזר ומפרש איך יהיה אותו השמירה? והיינו "ללכת בהם", שכל ימי משך חייכם אל תפסדו מתוכם, אלא תמיד בלי שום הפסק תתעסקו בשמירתה ובקיומה, והיינו כנ"ל בפרטים הקודמים, שתהיו מן השם דרך, ויהיה כל התנהגותכם בכל עניני עולם הזה הנצרכים לאדם, רק כמבואר בשלחן ערוך אורח חיים בסימן רלא, להנות מכלם רק על צד ההכרח והצמצום, ויהיה תמיד בידכם פלס ומאזני משפט לשקול כל הנאותיכם על משקלי התורה, מה הוא ההכרח והחיוב, והמוותר יחריג;

ואז אם תלכו בדרך זה, תזכו: "ושמרתם את חוקותי ומשפטי" שמירה תמה, ולא תכשלו מהנאת מותרת ההיתר, לבוא להנות גם מן האסור, מאחר שגם הנאת ההיתר שלכם שקול ומנוי וספור. וגם תרויחו עוד, שגם על דברים האלה "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" (ויקרא יח, ה), דהיינו אכילה, שתיה ומשא ומתן, ושאר צרכים ההכרחיים, על כל אלה "אני ה'", כפרוש רש"י: נאמן לשלם שכר, מאחר שכונתכם בכל התאוות האלה לא עבור הנאתכם היא, אלא כדי לעשות רצון השם. משום הכי אמרה תורה: "אני ה' אלקיכם". "אני ה'" - נאמן לשלם שכר גם לכל עניני עולם הזה שהוא עושה, אכילה ושתיה ומסחר וכדומה, משום שכונתם בכולם הוא עבור לעשות רצון השם. וכן "אני אלקיכם" - דין ליפרע למי שמבלה זמנו היקר לריק בעת שעושה מסחר ואוכל ושותה וישן. ואם תאמר: מי יודע מה מחשבתו בעת שעוסק בעניני עולם הזה? משום הכי נסמך לה: "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים", ושם הבחנתי בין טפה של בכור לשאינו של בכור, כן אני יודע מחשבות האדם בעשיות אלה אם הם עבור הנאותיו או עבור רצון השם. (שירי משכיל להגה"ק רבי הלל מקאלמית ז"ע הגורם: פרנסה וכלכלה) (תקע"ה - י אייר תרנ"א)

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה' (יח, ה) ויש לבאר כוונת התורה כאן ללמדנו איך יוכל האדם להגיע לדרגת "וחי בהם", לטעום טעם חיות בקיום המצוות, ולא יעשה כמצות האנשים מלומדה. הנה כאשר ירגיל אדם את עצמו בקיום המצוה ויעשה אותם בתמידות יזכה שבמשך הזמן תבוא אליו הרצון והחשק, וזה שאמר "ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם ואז תבוא אליו סיעתא דשמיא "וחי בהם", אבל כל עוד שאדם לא יתחיל בפועל לעשות אפילו ילמד על נושא זה הרבה מוסר וישמע קול מוכיחים על זה, לא יגיע לעולם לחיות בהם. וזה שאמרו חכמינו (פסחים ג.) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והיינו דאף שיעקר המצוה לעשותה לשמה, אפילו הכי דבר גדול למדונו,

דאי אפשר ללכת למדריגה העליונה שהיא לשמה, אם לא יתחיל בעסק התורה אפילו שהיא שלא לשמה, רק כאשר "יעשה אותם האדם וחי בהם" אבל לולי שיעשה אותם אפילו שילמד מוסר הרבה ויעשה תעניות וסיגופים וכו' וכו' לעולם לא יזכה לטעום חיות בקיום המצוות. וזהו **ההבדל** בין עשית עבירה לעשית מצוה. דהנה אמרו חז"ל "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר" (יומא פו:), מה הטעם בזה? אלא, בתחילה שאדם עובר עבירה יש לו הנאה בעשית העבירה, כיון שיש לו אז פתוי היצר המכניס לו תאוה לעשות העבירה, אבל כאשר הורגל אין טועם טעם חטא כיון שאין עושה כן ע"י הסתת היצר, אלא מרצונו הטוב כיון שנעשית לו כהיתר. כל זה בעשית חטא. אבל בעשית מצוה להיפך, בתחלה הוא מצטער, כיון שצריך לכופ את יצרו המונע אותו להנות מהמצוה, אבל לאחר שהתחיל בעשיית המצוה אין היצר יכול למנוע אותו, ואז יש לו הנאה גדולה.

אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה' (יח, ה)
רצה לומר, שיעשה בחיות ובזריזות ולא בעצלתיים, כשיש באדם רוח עצלות ועצבות שהוא כח החיצונים, מכביד כל איבריו של האדם, באופן שאין כח באיבריו לקום ממטותולעמוד לתורה ולתפלה וכן בשאר המצוות, אז איבריו כאילו מתים, אבל יעשה אותם האדם ויגבור כארי על ידי דביקותו בה' אלקים חיים ואז "וחי בהם". (של"ה הק')

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה' (יח, ח) ודרשו חז"ל (יומא פה:) - ולא שימות בהם. יש לפרש בזה בדרך רמז, על דרך דאיתא בגמרא (יומא עב:): "ושמתם וגו'" - זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה וכו'. ופירוש המהרש"א ז"ל אם לומד שלא לשמה, מתהפכין האותיות תם מסופו לראשו ח"ו, ואם לומר לשמה אזי מכניס הא' שהוא אלופו של עולם בתוך אותיות "תם", ונעשה אמ"ת ונעשה לו סם חיים, כי "אמת" הוא חיים כמש"כ (ירמיה י, י) "וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם וגו'". וזהו שמרומז "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", היינו שיעשה לשמה ויהיה נעשה לו סם חיים כנ"ל, ולא שימות בהם ח"ו כנ"ל, רק שיכניס בה הא' שהוא אלופו של עולם, וזהו "אני ה'" ויעשה אמת וחי, והבן.

קדשים תהיו. (יט, ב)
"קדושים תהיו". יכול כמוני? ת"ל "כי קדוש אני" קדושת למעלה מקדושתכם. (מדרש) "יכול כמוני", פירוש: יכול כדרך שאני ה' "שוכן בתוך טומאותם", אף אתם תכרכו עצמכם בתוך הטומאה? ת"ל "כי קדוש אני", "קדושת למעלה מקדושתכם" רק אני ה' יכול לשכון בתוך הטומאה, ואילו אתם, אם תעשו כן תיפגם קדושתכם וכן כתוב משמו של האר"י הקדוש בפסוק "ועברתי בארץ מצרים - אני ולא מלאך", שאפילו מלאך אלמלי ירד למצרים היה מתגשם ושוקע בתוך הקליפות, ורק ה' מסוגל היה לרדת, כי אין קדוש כה'. (הרה"ק רבי שלמה מלוצק ז"ע)

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וגו'. (יט, ב) איתא במדרש (שמו"ר לח, ב): "רבון העולם, אתה מבקש שנהא קדושים, הסר ממנו המות". והיא פליאה. **ויש לפרש**, דהנה, בסוף פרשת אחרי כתוב (יח, ל): "ושמרתם את משמרת", ואמרו חז"ל (יבמות כא:): עשו משמרת למשמרתו, מכאן רמז לשניות לעריות. ועל זה הסמיק הכתוב לאמר: "דבר אל כל עדת בני ישראל וגו' קדושים תהיו", כלומר שתקיימו דברי חכמים וגזירותם, שהרי "כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש" (שם כ.). וידוע, שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה בידי שמים, והוא חמור יותר מדברי תורה (עירובין כא:), והטעם מבואר בספרים, כי החכמים הם גודרי גדר ושומרי פתח התורה לבל יגעו בה, ומי שפורץ גדר ונכנס יותר ממה שניתנה לו הרשות, אזי ביד השומר להמיתו תיכף. ומזה עלינו לדון בק", אם העובר על דברי חכמים חייב מיתה, הלא מדה טובה מרובה ממדת פורענות (יומא עו.), ואם כן מהראוי שהמקיים דברי חכמים יציל ממיתה, וזהו שאמרו ישראל: "רבון העולם, אתה מבקש שנהא

קדושים" – שתקיימו דברי חכמים – אם כן "הסר ממנו המות", מכח הקל וחומר האמור. (י"טב לב)

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו וגו'. (יט, ג)

הסמיכות שבת למורא אב ואם צריך ביאור, ואף שרש"י ז"ל פירש אם יאמר לך אביו חלל את השבת אל תשמע לו, אכתי קשה מאי שנא שבת דנקט. אך הענין על פי מאמר חז"ל (עירובין ג): נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא, והיינו כי אדם לעמל יולד עמל לתורה ומעשים טובים, והיא עבודה קשה שאין כל אדם יוכל לעמוד בה. ולפי"ז לכאורה יכול האדם לומר שאין אב ואם ראויין לכבוד לפי שגרמו לו רעה כיון שיש לו תמיד מלחמה עם היצר. אך כל זה הוא בחול שאסור להתענג בו, ורק יאכל לקיים גופו, וצריך להתגבר על התאוה ולהתקדש. משא"כ בשבת שהעונג והאכילה מצוה וזה טוב לגוף, בזה נסתר טענה הנ"ל, כי אביו ואמו ראויים לכבוד כיון שהוא מענג עצמו ויאכל וישתה ויקבל שכר על זה. וגם ע"י עונג שבת יהיה נקל לו להמשיך קדושה לימי השבוע, שנוכל לקדש עצמו, ולא יהא כרוך אחר תאוות עולם הזה. ולכן מחויב לכבד אב ואם. וזהו "איש אמו ואביו יראו", אך שלא תאמר טענה הנ"ל, לזה אמר "ואת שבתתי תשמורו", כנ"ל. (דברי צדיקים)

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. (יט, יז)

או יאמר דהתורה הקדושה מלמדת אותנו דרכי מוסר ותוכחה איך יוכיח אדם את חבריו דהנה האדם הרוצה להוכיח ב"א צריך להיות קדוש וטהור בכל בחינותיו דהיינו נ"ר (ע"י ב"ר יד, ט) הוא טהור וגופו טהור ואז הוכיח תוכיח את עמיתך ולא ישא עליו חטא (ויקרא יט, יז) דאי לאו הכי שיהיה נבחן עם כל אופניו בקדושה ובטהרה אזי בלתי אפשרי שתוכחתו יעלה כהוגן אף אם יצוה בטוב לבני אדם ויעשו על פיו גם שניהם אינם יכולים שיהיו מעשיהם בשלימות ויפנה לבבם זה בכה יאמר בלבבו להתפאר בלבו איך מעלתו גדולה שזיכה את חבריו במצות ה' לעשות ותועבת ה' כל גבה לב (משלי טז, ה) וזה יאמר בלבו ג"כ בהתפארות להתפאר בפני בני אדם ולא יעשה המצו' בשלימות לכבוד השי"ת רק שיבא לו פניות רבות בלבבו וכל זה הוא מחמת שזה המצווה לו בטוב אין שלם בצדקו בכל בחינותיו כנ"ל. אבל הצדיק השלם לו ראוי והגון להוכיח והעושה כמצותו אף בפניו לא יגבה בלבו בקרבו לשום פניה אחרת לא הוא ולא העושים רק שניהם כאחד טובים יעשו לכבוד השי"ת. (נעום אלימלך פ' תצוה)

הוכח תוכיח את עמיתך וגו'. (יט, יז)

יש לדקדק הכפל הוכח תוכיח. גם "את" למה לי. ונ"ל בעזה"י, הנה איתא בערכין (טז): אמר ר' טרפון תמה אני אם יש בדור הזה מי שיקבל תוכחה, אם יאמר לו טול קיסם וכו', אומר לו טול קורה וכו'. והכוונה בדברי רבי טרפון נראה לפי משמעות לשונו, דבודאי ראוי להוכיח איש את חברו אף שלא יקבל תוכחה, דממה נפשך ראוי להוכיח, אם לא ימצא אצל המוכיח עבירות שיאמר לו טול קורה, אז יקבל תוכחה. ואם ימצא איזו עבירות אצל המוכיח – שיאמר לו טול קורה, מ"מ הוא טוב דע"ז ידע המוכיח מה שחטא וישוב. אך זה שייך אם מוכיח בן עיר ועמיתו של אותו אדם שהוא מוכיח אותו, לכך שייך ממה נפשך, אבל אם המוכיח הוא מעיר אחרת אז לא שייך הממה נפשך, דאינו מכיר במעשיו של המוכיח, ומ"מ דבריו אינם מקובלים מפני שהם דברים שאינם יוצאים מהלב שהוא בעצמו אינו טוב. וזהו פירש הפסוק "הוכח" היינו כל אדם אף שהוא בעצמו אינו טוב ולא יהיה דבריו מקובלים, מ"מ ממה נפשך יוכיח אותו, דאם לא יקבל דבריו, אז הוכיח לעצמו ע"ז שיאמר לו טול קורה. וזהו דוקא "את עמיתך", פירוש ע"י עמיתך, אבל אחר שאינו עמיתך אינו רשאי להוכיח כשהוא בעצמו אינו טוב.

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. (יט, יז)

תיבת 'את' היא לכאורה מיותרת; גם מהו כפל המלות "הוכח תוכיח". אלא, הנה אין מהראוי שהמוכיח יקנא ויכעס על עושי רע, "אלא אדרבה יוכיחם במישור ודרך ענוה מעט מעט עד ישובו מדרכם הרעה, כי באם כעס יכעס עליהם אזי ירחיקו עצמם מהמוכיח ולא ישמעו לו כלל.

[וכשמוכיח] יכלול עצמו עם חברו ויאמר: 'כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא' (קהלת ז, כ), לכן נפשפש במעשיו ונשוב בתשובה. וכשמוע זאת חברו יכנס דבריו באזניו ובלבו ויעשה תשובה, משא"כ אם יאמר ברבים: תעשו תשובה מי שחטא, ויוציא עצמו מן הכלל, אז יבעטו בו ובדבריו לומר מי שמך לאיש וכו', וכתוב 'התקוששו וקושו' (צפני"ב, א) – 'קשט עצמך ואח"כ קשט אחרים'. וזה פירוש הכתוב: "הוכח תוכיח את עמיתך" הוכח עצמך תחלה, ואח"כ תוכיח חברך, וכשתוכיחו – כלול עצמך עמו. וזהו "את עמיתך" – 'את' לרבות (פסחים כב). וסיים הפסוק: "ולא תשא עליו חטא" אל תניח את המשא על חבריך לבד, לומר: אתם חטאתם. אלא, כלול עצמך עמהם, וכמאמר הנביא שכלל עצמו עמהם כאמור: "לכו ונשובה אל ה'" (הושע ו, א), ולא אמר: לכו ותשובו. (הפרי מגדים ז"ע תפ"ז-י אייר תקנ"ב)

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא וגו' ואהבת לרעך כמוך אני ה'. (יט, יז) כלומר שתזהר בהוכיחך את חבריך שלא תשא עליו, ויהיה תשא מלשון משיאין משואת (פסחים ב:), כלומר שלא תלהיב עליו את מידת הדין ע"י החטא, או תשא מלשון משא, שלא יהיה ח"ו ע"י דבורך החטא עליו למשא תיכף, ובאיזה אופן תפעול כן, לא תקום לא תטור את בני עמך, כלומר שתוכחתך לא יהיה על דרך נקימה ונטירה, רק שתודיע לו שכוונתך לחיי עוה"ב, כמו שמבואר בדברי הרמב"ם שהבאתי לעיל. ועוד אזהרה ואהבת לרעך, כלומר שתוכיח את חבריך באהבה רבה, ואז תפעול כמוך, כלומר אם אתה מוכיח את עצמך ותאמר מה שהעוות נגד קונך, אתה פועל רחמים וחסדים אני ד', כלומר שמאני שהוא מידת מלכות ומלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט, ד), יהיה ד' הוי' רחמים גדולים, כמו כן שאתה אומר לחבירו באהבה, אתה פועל רחמים וחסדים ונמתקים כל הדינים. (הרה"ק רבי יצחק איזיק מקאמארנא ז"ע תקס"ו-י אייר תרל"ד)

ואהבת לרעך כמוך וגו'. (יט, יח)

איתא בתו"כ ר"ע אומר זה כלל גדול בתורה יש לבאר מדוע ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, לפי שאהבת ישראל תלויה בקבלת מלכות שמים כראוי, כאשר כל שאיפות האדם היא רק לעשות רצון אביו שבשמים, ואז כל אחד מבקש עבודת חברו, כמו מלאכי השרת שנותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים, וכמו י' בני אדם שעוסקים בעסק אחד לא יעלה קנאה ושנאה במה שכל אחד מתגבר לעשות בעסק ככל יכולתו, אדרבה כך הוא רצון כולם. ועוד יש לפרש מה הפירוש 'ואהבת לרעך כמוך', היכן מצינו שעל האדם לאהוב את עצמו שיאמר כמוך. אלא הפירוש 'ואהבת' מלשון פועל יוצא, כוונת הכתוב על אהבת ה' – שיכניס אהבת ה' בחבירו, להאהיב אם השם לרעך כמו לך, כמ"ש חז"ל (יומא פו, א) ואהבת את ה' להיות שם שמים מתאהב על ידך. כמו שהאדם מצווה ומייגע עצמו להכניס אהבת ה' בלבו, כן יכניס אהבת ה' בלב חברו, לכן אמרו שהוא כלל גדול בתורה. (שפת אמת)

ואהבת לרעך כמוך וגו'. (יט, יח)

כיצד יוכל כל אדם לאהוב כל יהודי, ואף למי שחטא והוא בבחינת חלבנה, שהרי לא יתכן שימצאו מעשיו חן בעיניו, אדרבה צריך שמפעליו יהיו מאוסים בעיניו, ולא יתכן כאן שום ויתור. העצה לכך שימשילו כאדם שהיה לו חבר קרוב, יום אחד יצא החבר מדעתו ל"ע. והחל מתנהג בצורה אלימה, ומראה את נחת זרועו למי שקרב אליו, הורס כל הנקרה בדרכו. היתכן שישנאנו, או ינקום בו ויבזהו. אדרבה, הלא חברו מתמלא עליו רחמים, ומשתדל למנוע ממנו הבזיון ולדאוג לרפואתו ככל יכלתו. כן יש לראות את החוטא, הרי אמרו חז"ל (סוטה ג, א) אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות, והוא כמו היוצא מדעת ח"ו, והוא הוא איש ישראלי אוהב דבק מאח לכל הכלל כולו, ועוד היום כשישוב יתרפא כי לא ידח ממנו נדח, ע"כ יש לעורר עוד בלבבו רחמנות עליו. ואם הרחיק ללכת מכלל ישראל הקדושים עוד יותר תגדל הרחמנות עליו. זוהי עצה נכונה לבוא לאהבת ישראל, אפי' לאיש שהוא עושה לו רעה בפועל ממש בגופו או בממונו, כי ישים אל לבו שזהו ענין שגעון ממש שיוצא מדעתו לעשות רעה לאחיו הישראלי, ויש להתעורר עליו ברחמים אף בזמן שעושה עמו רעה ח"ו. (שם משמואל)

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. (יט, לב)

יש לבאר הפסוקים לפי מה שפירש את המשנה (אבות ד, א) איזהו חכם הלומד מכל אדם, שמן הירא ה' ילמד הטוב, וממי שאין בו יראה יתבונן מה יהיה סופו, כי לעת זקנותו מתחרט שבלה שנותיו בהבל וריק. זה"פ מפני שיבה – הוא זקני עמי הארץ, תקום ותעורר את עצמך שלא תבלה שנותיך כמוהו אלא תקום בזריזות לעבודת ה', והדרת פני זקן שקנה חכמה, וק"ל. עוד מבאר בדרך צחות, אמרה תורה מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, כי בזקן ע"ה כאשר יקרב אליו וידבר עמו, יראה כי אין ראוי לכבדו, מכל מקום יש מצוה לקום מפניו, לכן אמר מפני שיבה, קודם שבא אליך. בזקן שקנה חכמה נהפוך הוא, אחר שדבר עמו יראה כי ראוי להידור, וזה שכתוב והדרת פני זקן, כשהוא אתך פנים אל פנים.

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה'. (יט, לב)

יש לבאר דהנה איתא בגמ' ברכות (כח). דר' זירא כשהיה חלש ולא היה יכול ללמוד אמר אלך לביהמ"ד ואעמוד בפני הזקנים ותלמידי חכמים ואקבל שכר ע"ז, ולכאורה צ"ב הרי האדם צריך לעשות המצוות שלא ע"מ לקבל פרס, וא"כ האין אמר רבי זירא שיקיים מצות והדרת פני זקן כדי לקבל שכר ע"ז, אך הענין הוא כי איתא בזה"ק שהשכר על קיום מצות והדרת פני זקן הוא שזוכה ליראת שמים, וזהו דכתיב מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך, היינו שיזכה ע"י קיום מצוה זו ליראת מאלקיך, ולכן בשכר כזו בוודאי שיכול לקיים המצוה כדי לזכות לשכר של יראת שמים, וזהו מה שאמר רבי זירא שילך לביהמ"ד לקיים מצות והדרת פני זקן כדי שיקבל שכר, דהיינו השכר של מצוה זו דהיינו יראת שמים, ובזה מפרש עוד המשנה במס' אבות (א, ג) אל תהיו כעבדים המשמשין ע"מ לקבל פרס אלא תהיו כעבדים שמשמשין שלא ע"מ לקבל פרס, ומסיים המשנה ויהי מורא שמים עליכם, ר"ל דהגם שצריך להיות כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס מ"מ מצוה שע"ז יזכה שיהא לו מורא שמים, מותר לעשותה אף ע"מ לקבל פרס כדי לקבל השכר של יראת שמים. (בני יששכר חודש סיון מאמר ה' אות י"ד)

והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה ובין העוף הטמא לטהר וגו'. (כ, כה) נשאלתי על ההפוך בהמה להעוף דבהמה כתיב הטהורה לפני טמאה, ובעוף כתיב טמא לפני טהור. ואמרתי על דרך שפירש רש"י בפרשת ראה (דברים יד, ה) וד"ל, למדנו שבהמה וחיה טמאה מרובה מן הטהורה, לפיכך פרט את המועט, ובעופות (שם יג) הטהורים מרובים מן הטמאים לפיכך פרט המועט וכו' (חולין סג:), ועיי"ש. ועל דרך זה יאמר כאן, "והבדלתם בין הבהמה הטהורה גו'", רצה לומר לברור ולהבדיל המועט הטהורים מן המרובים הטמאים. "ובין העוף הטמא לטהור", כי הטמא המועט. וזה שכתוב אחר זה (פסוק כו) "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", ולא אמר ואבדיל העמים מכם, כמו שכתוב במדרש (שהש"ר ו-ה) על זה, עיי"ש. כי ישראל המועט מן האומות, כמה דאמר (דברים ז, ז) "כי אתם המעט מכל העמים וגו'". (צמח ה' לצבי)

ואבדל אתכם מן העמים להיות לי. (כ, כו)

מפרש רש"י אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי ואם לאו הרי אתם של נבוכדנצר וחביריו. ויש לבאר דאפילו אם ישראל עושים רצונו של מקום, אולם אם ח"ו אינם מצוינים להיות מובדלים וניכרים בין העמים, הרי העולם נידון אחר רובו וישראל בטלים ברוב העולם ח"ו, אלא שדבר הניכר אינו בטל, ואם אינם ניכרים ח"ו הרי הם בטלים ברוב העולם. וזה מ"ש בהפסטה (עמוס ט, ז) הלא כבני כשיים אתם לי בני ישראל נאם ה', כי כוש אחד מששים בעולם (תענית י, א) ובטל. ואם תאמר הרי דבר חשוב אינו בטל, וישראל חשובים שהשי"ת טרח בעבורם והוציאם גוי מקרב גוי ממצרים, על זה אומר הכתוב בהמשך, הלוא את ישראל העליתי מארץ מצרים ופלשתיים מכפתור וארם מקיר. שכמו שהעליתי אתכם ממצרים, העליתי את כפתורים וגו'. ואם תאמרו שבריה אינה בטלה, אין דין בריה אלא מה שהוא במקום אחד, אבל כגון חלב המפוזר בכמה מקומות אינו בריה, וישראל מפוזרים והנעוטי בכל הגוים את בית ישראל כאשר ינוע בכברה, אם כן אינן כדן בריה ובטלים ח"ו, אלא א"כ הם מובדלים מן העמים וניכרים לעצמם, אז תהיו לי. (חת"ם סופר)

דברי תורה מרבותינו הק' מבעלזא

קטרת סמים דקה. (טז, יב)

בכונה תחילה נצטוו להפסיק באמצע עבודת הפר, ולהתעסק בקטורת כי לאחר שחיטת פר החטאת והזידיים על פרו ופר אחיו הכהנים, עלול היה ליפול לעצבות, לפיכך הוטל עליו לעסוק מיד בקטורת, בכדי לעורר שמחה בקרבו, שהרי: שמן וקטורת ישמח לב. (כ"ק מרן מהר"ש ז"ע)

וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בבואו לכפר בקודש עד צאתו. (טז, יז)
ובמדרש, והרמב"ן מביאו בפרשה הקודמת וכל אדם לא יהיה אפילו מלאכים שקרויים אדם. וזה הענין של ונשמע קולו בבואו אל הקודש אזהרה למלאכים שיצאו, מכיון שהכהן הגדול צריך להתייחד עם קודשא בריך הוא בלחודוהי. וכן איתא בירושלמי (יומא) דאפי' אותן דכתיב בהן ודמות פניהם פני אדם. אולם מובא במדרש אחר שהקשה "וכל אדם לא יהיה באהל מועד" וא"כ האין נכנס הכהן הגדול, אלא שהכהן הגדול נהפך למלאך, ולכן מותר היה לו להכנס, ולכאורה הוי סתירה בין שני המדרשים דקודם נאמר במדרש וכל אדם לא יהיה אפילו מלאכים, וכאן נאמר שכהן גדול שנהפך למלאך ע"ז מותר לו להיות בקודש הקדשים. אלא עה"פ (בראשית ה') "ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו" **מובא בחז"ל** (בתרגום יונתן) שעשהו הקב"ה מלאך ונתעלה לפמליה של מעלה, ולכאורה וכי חסרים מלאכים במרום שצריכים לקחת את חנוך ולהפכו למלאך. אלא שום מלאך אינו יכול להבין את הנסיונות הגדולים שעוברים על האדם בעוה"ז. למלאך אין השגה אם לאדם אין מה לאכול או שעוברים עליו יסורים וצער. לכן צריך השי"ת כל פעם לקחת צדיק מהעוה"ז להיות בבי"ד של מעלה, כי בכל דור ודור ישנם נסיונות אחרים, ואינו דומה דור אחד למשנהו, שפלות וירידת הדור מביאים על האדם נסיונות מחודשים בכל פעם. ולכן צריך להכניס בבי"ד של מעלה, צדיקים שיודעים ומבינים את נסיונות הדור האחרון. ולכן ניחא שאכן כאשר הכהן הגדול נכנס לקודש

הקדשים לפני ולפנים אסור היה להיות שם שום אדם ואפילו מלאך, מכיון שהמלאך מטבעו מקטרג ואינו יכול להמליץ טוב על ישראל, מלאך שאומר לבוראו קדוש קדוש, אינו יכול להבין איך האדם הקרוץ מחומר ימרוז בבוראו, וא"כ מה יהיה משפטינו, אם אין שום מליץ יושר בפמליה של מעלה. לכן כהן גדול שבא מהעוה"ז ומכיר שפלות הדור ונהפך למלאך הוא דייקא יכול להבין צער וצרות ישראל ולהיות מליץ יושר. (כ"ק מרן מהר"ש ז"ע)

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה'. (יח, ה) ואיתא בספרי "חקתי" זה אגדה. ואמר אאמור"ר מרן מהר"ד זי"ע הענין, כי באגדה יש הרבה דברים שאין צריכים להבין, שיש בהם הרבה סתרי תורה, וחק הוא בלי טעם, ומשפט הוא מה שיש לו טעם, וזהו ושמרתם את חקתי זה אגדה, שהאגדה צריך להיות כמו חק שלא לידע טעמיו, אד"ק. וי"ל עוד על פי מה שאמר אאמור"ר מהר"ד זי"ע על הפסוק (דברים ד, ח) "ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים וגו'", ופירש רש"י ז"ל "חקים ומשפטים צדיקים, הגונים ומקובלים", ואמר הכוונה כי במשפטים עצמם מה שמשגיגים משיגים, ומה שלא משיגים צריך כל אדם להאמין ולא לחקור, וזהו כוונת רש"י הגונים, היינו מה שמשגיגים, ומקובלים, היינו מה שלא משיגים, שקיבל עליו בלי לדעת טעמם, אד"ק ז"ל. ובזה י"ל כאן ושמרתם את חקתי ואת משפטי, היינו כי אפילו מהמשפטים מה שלא משיגים, צריכים לשמור ולא לחקור כמו חוקים. (כ"ק מרן מהר"א זי"ע)

קדושים תהיו וגו'. (יט, ב)

במד"ר יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני ה', קדושתו למעלה מקדושתכם. ועמדו כל המפ' כי אין יעלה על הדעת שיתקדש אדם כמותו ית'. ואפשר לומר כי הרה"ק מסטרעליסק זי"ע אמר קדושים תהיו כי קדוש אני ה', היינו כי מצד הנשמה חלק האלוהי כל איש ישראל מעלה עצמו תמיד לצד הטוב, ואינו רוצה

ותתקדשון ותהון קדישין בגופיכון מטול דאקבל ברעוא צלותכון אנא הוא ה' מקדשכון. וצריך ביאור. ושמעתי מאמור"ר מרן מהר"ד ז"ע בזה דהנה יש ספרי מחקר מגדולי ישראל, אמנם צריך לדעת שהם חברו ספרים אלו רק לדורם, אבל בדורותינו אין ללמוד בהם, ואיתא בשם רבי יוסף יעב"ץ ור"י סמיגי ז"ל (אור החיים פ"ג) דמי שאינו עוסק בחקירה יש לו כח התפילה, ואיתא בירושלמי שקלים (פ"ב ה"ה) שצריך לשלשל השמועה עד מפי משה רבינו ע"ה עד מפי הגבורה, עיי"ש. וי"ל שזה הרמז בתרגום יונתן ותהון קדישין בגופיכון, שזה רומז שעוסק בתורה על פי קבלה עד מפי הקב"ה, מטול דאקבל ברעוא צלותכון, לזה יש כח התפילה ומתקבלת, אד"ק ז"ל וי"ל שזהו כוונת המשך הפסוק, "כי אני ה' אלקיכם", דהנה איתא ברש"י ז"ל בפרשת בראשית על הפסוק (א, א) בראשית ברא אלקים, "שבתחילה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב (בראשית ב, ד) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים", היינו קודם ה' מדת הרחמים, ואח"כ אלקים מדת הדין, עיי"ש. והנה תוס' במסכת ברכות (לב, ב ד"ה כל) מבאר שיש ב' עיון תפילה, זה שסומך ובוטח בתפילתו, וזה לא טוב, ועיון תפילה שמתבונן בשפלות עצמו ותולה קבלת התפילה רק בחסד הבורא ית"ש, וזהו טוב. ולפי"ז י"ל דאחר שמרומז בקרא שהש"ת מקבל ברעוא את התפילה, מסיים הכתוב כי אני ה' אלקיכם, היינו דצריך לדעת שהכל הוא מדת הרחמים, שזה רומז "ה' אלקיכם", שהקב"ה מקדים שם של חסדים ורחמים כדברי רש"י ז"ל.

(כ"ק מרן מהר"א ז"ע)

ח"ו לעבור נגד רצונו ית', אך איש אמו ואביו תיראו, מחלק אב ואם היינו כי האדם הולך בתוך העוה"ז וע"כ צריך תמיד לראות ולחזק עצמו תמיד ולקדש עצמו. והנה יש שאיש ישראל מחשב עצמו בלבו בשלימות להש"ת, ויש שהש"ת עוזר לאיש ישראל רגע א' טובה, והנה יכול לסבור שכבר ישאר זה אצלו אמנם צריך איש ישראל לחזק עצמו ולהתאמץ בעצמו ולהכריע עצמו לצד הטוב וזה כוונת המד' כמ"ש הרה"ק מסטרעליסק ז"ע, קדושים תהיו יכול כמוני, היינו שלא תסברו שאתם קדושים שוב בשלימות כמו שחלק הנפש הוא נוטה לצד הטוב כנ"ל ת"ל כי קדוש אני, היינו שאת זה שהש"ת עוזר לאיש ישראל שיש לו עתים לטובה הוא רק מצד הנשמה. וצריך לידע כי קדו' למעלה מקדושתכם, היינו שחלק האו"א אינו קדוש עדיין רק צריך להתאמץ עצמו ולחזק עצמו תמיד כנ"ל, איש אמו ואביו תיראו. (כ"ק מרן מהר"א ז"ע)

הנוכח תוכיח את עמיתך וגו' (יט, יז)

נרמז בזה כי המוכיח והמקבל תוכחה ומיישר מעשיו, זוכה לקדושה גבוהה להיות ניזון ומתפרנס מלמעלה בכל המשכונות טובות, ולכן סו"ת של תוכיח איתא אמית' הוא חת"ך שם הפרנסה ומי שביכלתו להוכיח ואינו מוכיח נענש ע"ז, וזהו: ולא תשא עליו חטא. ורש"י פי' שלא יוכיחו ברבים, ולכן כשהצדיק מדבר, והוא אומר ברבים, לכן אומר דבריו בכללות ולא בפרטות לאיש, אלא שכל אדם היודע חסרונותיו צריך להבין דיבורים וכוונות של הצדיק, ולתקן מעשיו ועי"ז יהיה נמשך לו פרנסה משורש הפרנסה. (כ"ק מרן מהר"א ז"ע)

והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם. (כ, ז) ובתרגום יונתן

סיפור על פרשת השבוע

שנעשה כעת עם הרה"ק מברדיטשוב בעל קדושת לוי, והלך תיכף לחדרו, והתלמידים חזרו לביתם. רבי בעריש סיים, כי רשם לפניו את התאריך אותו יום והשעה בה פרץ רבו בבכי, ולאחר חקירה ודרישה נתברר שבאותה שעה נסתלק רבה של ברדיטשוב, ורבינו הרגיש בזה ממרחק רב ביותר. רבי בעריש מציין, כי נתברר להם שלמרות שעסק בשיעורו בחריפות עצומה, הרי "חיבר תורה ותפלה בפעם אחת, כי לולא זאת מהיכן הרגיש בשעת חריפות שנסתמו שיערי תפלה", וביותר שעל אף שלא ראה אותו אלא פעם אחת בלבד כאמור, היה כל כך דבוק באהבתו, עד שחש בהסתלקותו ממרחקים עצומים "וזה הפלא ופלא".

מדרכו לומר, כי איש ישראל צריך לבקש מהקדוש ברוך הוא כל הצטרותו, וזה הוא פירוש הכתוב: הרימותי ידי אל ה' וגו' אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך (בראשית יד, כב-כג) ובתרגום אונקלוס: ארמית ידי בצלו קדם ה', כלומר, אברהם אבינו אמר למלך סדום, כי מאחר שכל מה שהוא צריך מחוט ועד שרוך נעל, פונה הוא אל הקדוש ברוך הוא בתפילה שיתן לו, הרי שאינו זקוק כלל למתנותיו, ולכן: ואם אקח מכל אשר לך - בתמיה, שהרי הקדוש ברוך הוא מעניק לו את כל צרכיו, וממילא למה לו להזדקק לטובתו של מלך סדום, בשעה שכל מחסורו הוא על השם יתברך. וכן פי' הא דקתני במתני' שמצוה גוררת מצוה (פ"ד מ"ט) הכוונה לפרש "שמצוה גוררת מצוה", היינו שהמצווה נעשה במתינות ובישוב הדעת הוא מצוה.

כמו"כ ראו תלמידיו ואנשי סגולתו מופתים נוראים וגלויים והכל בהצנע לכת. הרבה אבני חן היו משובצים בכתר חייו הקדושים, היה גאון כביר חריף ומפולפל, איש קדוש, ראו אצלו מופתים גלויים, ורבים נושעו על ידי תפלותיו הקדושים, ועד היום מקובל אצל יוצאי חלציו סגולה נפלאה ממנו, בכל עת צרה להזכיר שמו הקדוש שלמה בן פיגא ויושעו, הגה"ק הדברי חיים ובנו הדברי יחזקאל ז"ע מזכירים שמו לתהלה ומתארים אותו בתואר הרב הגאון הקדוש.

קדושים תהיו (יט ב) סיפור תלמידו המובהק של הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ז"ע (תקי"ב- י"ח אייר תקפ"ח הרה"ק רבי בעריש מאושפצין ז"ע כי פ"א בשעת לימוד חריפות באו ב' אנשים בקרון ועל העגלה הביאו בת משוגעת מפריסיין ועמדו עם העגלה לפני בית הרב והיא שכבה בקרון קשורה בחבלים ובקשו ממנו שיושיע לה והשיב כי הוא אינו יהודי טוב רק שיסעו לקאזעניץ אל הרב הקדוש כי הוא מרי דעובדא ובקשו ממנו שיתנו להם כתב מליצה יען כי הלכו במלבושי דייטש אולי לא יקרב אותם וכן עשה וכתב להם מליצה ואח"כ ביקשו ממנו שיברך אותה על הדרך וכן עשה ויצא אל הקרון ויברך אותה ויסעו והלכו לדרכם וכאשר נסעו לערך חצי מיל התחילה הבתולה הנ"ל לבקש שיתירו אותה והתחילה לבכות מדוע קשרו אותה בחבלים והיכן נוסעים עמה וכאשר ראוה מדברת ביישוב הדעת התירו החבלים מעליה וביקשה מהם שיסעו עמה לביתה וכאשר ראו כי נתרפאה לגמרי ומדברת בשכל כמו כ"א אז באו בחזרה אל הרב לבשר לו הבשורה כי ת"ל נתרפאה לגמרי וצעק הרב עליהם שתיכף ומיד יסעו לדרכם שלא יספרו בקשאנוב לשום אדם כך סיפר הרה"ק רבי בעריש וגם אנכי לא סיפרתי מעשה זה עד אחר פטירתו כי דרכו ה' הצנע לכת עכ"ל.

בהיות הרה"ק מקשאנוב ז"ע בליזענסק אירע שבעל "קדושת לוי" מברדיטשוב ז"ע עבר בדרכו סמוך לשם, ואז פקד הרבי ר' אלימלך ז"ע על תלמידיו - ובתוכם רבינו - שיסעו אליו לקבל פניו, על מנת להתברך מפה קדשו "כי הוא אור גדול", ואכן זכה לראותו ולקבל ברכתו ולהנות מאורו הגדול והקדוש. דבר פלא סיפר תלמידו רבי בעריש, כי ידוע שרבינו היה מגדולי החריפים בדור, ומנהגו היה: "שתלמידיו היו לומדים איזה סוגיא עם כל הראשונים והאחרונים" ולאחר מכן באו אליו לשמוע ממנו שיעור חריפות. לפעמים התעכב על סוגיא אחת יותר משבוע ימים, ובכל יום אמר לפניו חידושים בחריפות עצומה. פעם אחת כאשר הגיד את שיעורו בעמקות רבה, הפסיק לפתע באמצע "וצעק פתאום צעקה גדולה ומרה ואמר: שנחשך לו בפני עיניו, ונסתמו לו שיערי תפילה, מי יודע מה

אזהרות חיים

כל שכן, שלא יהא הטלטול בשבת כטלטול בחול, וכמה טעמים נאמרו באיסור זה: א. כיון שהאדם בטל ויושב בביתו בשבת ואם נתיר לו לטלטל כל דבר יגביה כלים

דיני מוקצה חז"ל אסרו לטלטל דברים מסיימים בשבת משום שלמדו ק"ו ממה שהזהירו נביאים שלא יהא ההילוך והשיחה בשבת כמו ההילוך והשיחה בחול,

לחשתמש בהעתק, וכן הדין במסמכים ממשלתיים דוגמת תעודת זהות או דרכון, וכן הדין לענין צ'קים וברטיסי אשראי וכל סוגי ברטיסים מגנטיים. ויל"ע מה דין חשבונות חשול ומים וכדו' שרבים אין מקפידים להניחם במקום מוצנע כיון שיכולים לברר שוב את סכום החיוב ולשלם החשבון בטלפון, ולכאו' תלוי בכל חשבון ואצל כל אדם לפי הענין, וכמבו' במ"ב (י) שההקפדה לענין מוקצה מחמת חסרון כס תלויה בכל אדם לגופו. הקונה בגד או כלי בחנות ואינו מתאים לו ובדעתו להחליפו לאחר השבת, האם מותר לטלטל בשבת ?

בכלל המבואר ברמ"א שכלים המיוחדים לסחורה ומקפיד שלא להשתמש בהם כדי שלא יתקלקלו דינם כמוקצה מחמת חסרון כס, וה"ה בגד"ד שאם יתקלקלו לא יוכל להחזירם, ולענין ספר שקנה בחנות וצריך להחזירו כתבו הפו' שאפשר שמותר לטלטלו, כיון שגם בחנות מצוי שאין המוכרים מקפידים כ"כ אם מעיינים בהם קצת, וכמבו' במ"ב (י) שההקפדה תלויה בכל אדם.

וכלים השאולים מגמ"ח בוודאי אין בהם שום חשש, כיון שמותר להשתמש בהם עד שמחזירים אותם, ואם הם כלי איסור וגמור להשתמש בהם ומקפיד שלא להשתמש בהם יותר עד שיחזירם אפשר דדינם כמוקצה מחמת ח"ב.

חפצי נוי המונחים בויתרינה, האם מותרים בטלטול בשבת ?

בשו"ע נתבאר דוגמאות שונות של מוקצה מחמת חסרון כס שהם כלים שעושים בהם מלאכות איסור, ודנו הפו' מה"ד בכלים העומדים למלאכת היתר, אבל מחמת שהם יקרים מאד מצניעים אותם ואין משתמשים בהם כסדר, ומשתמשים בהם רק לשימוש שהם עומדים, והכרעת הפו' (עיי' פס"ת אות ב) שאם משתמשים בהם מפעם לפעם, אפי' משתמשים בהם רק לעיתים רחוקות מותרים בטלטול, ואם אין משתמשים בהם כלל אסורים, ולפי"ז חפצי נוי שמקפידים שלא להשתמש בהם כלל אסורים, ומערכות כלים יוקרתיים וכל כיו"ב שמתמשים בהם רק לאירועים מיוחדים או לאורחים מותרים בטלטול.

תמונת קיד או שעון קיד שנפלו בשבת, האם מותר להגביהם ולהחזירם למקומם, או להניחם במקום משומד ?

דינים בכלים העומדים למלאכת היתר שאין משתמשים בהם כלל, כי מסירים אותם רק כשיש צורך לנקות הקיד או לתקן בהם משהו, ודינם כמוקצה מחמת חסרון כס, ולכן, אם נפלו אסור לטלטלם בידיים (דין שעון מבו' להדיא במ"ב להלן סקס"ח).

ושעוני קיד רגילים ופשוטים שאין מסירים אותם מהקיד בגלל שאין שום צורך להסירם מסתבר שאין דינם כמוקצה מחמת חסרון כס ואם יפלו מותר להחזירם.

סכין עם ידיית משני צדדים המיוחד לחיתוך עוגות, וכן סכין המיוחד לחיתוך בשר האם מותר לטלטל בשבת ?

סכינים אלו משמשים למלאכת היתר ומקפידים שלא להשתמש בהם לחיתוך דברים אחרים, אבל כיון שמשמשים בהם לעיתים אין נאסרים בטלטול באמור לעיל.

ויל"ע מה"ד בכל סוגי המכשירים [שאינם חשמליים] שיש בהם סכינים, דוגמת מכשיר המיוחד לחיתוך צ'פס וסלט, וכן סכינים של מעבד מזון שהם משמשים למלאכת איסור, כיון שחותכים בהם דק דק ויש בהם איסור טוחן, ואין משתמשים בהם לשאר שימושים, האם דינם דק ככלי שמלאכתו לאיסור או כמוקצה מחמת חסרון כס.

מפינה לפינה ויתקן את הצריך תיקון וגמצא שאינו שובת ונח בשבת, והתורה אמרה 'למען ינוח', ובפרט אם יטלטל כלים שמלאכתו לאיסור יש לחוש שיעשה בהם מלאכה האסורה. ב. יש אנשים שאינם עוסקים במלאכה בכל ימות השבוע, ואם יהא מותר להלך ולדבר ולטלטל בשבת כמו בכל ימות השבוע לא יהא ניכר כלל שהם שובתים ממלאכה ביום השבת, ולכן אסרו לטלטל בשבת כל דבר שאין בו צורך מיוחד ועי"ז יהא ניכר על כל אחד ששובת בשבת כיון שאינו מטלטל בשבת כמו בכל ימות השבוע. ג. איסור הטלטול הוא סייג וגדר שלא יבוא להוציא בשבת מדרשות לדרשות (הקדמת המ"ב).

במהלך הסימנים הבאים נלמד על כמה סוגי מוקצה שדיניהם חלוקים זה מזה, ואילו הן: 'מוקצה מחמת חסרון כס', 'כלי שמלאכתו לאיסור', 'מוקצה מחמת גופו', 'בסיס לדבר האסור', ובמהלך לימוד הסימנים נבאר בס"ד גדריו ודיני כל מוקצה ומוקצה בפנ"ע.

מוקצה מחמת חסרון כס

אם שכחו על השולחן מספרים יקרות המשתמשים רק לחיתוך בדים ועבודות תפירה, האם מותר לטלטלם בשבת ?

בכלל דין סכין שחיתה ומילה המבו' בשו"ע שיש להם דין מוקצה מחמת חסרון כס, וכן הדין לענין אבזרים יקרים של כלי תפירה ואריגה כמבו' בבב"ל (ד"ה חזי).

הדוצה להוציא גביע מהויתרינה, ומונחים שם מנורה או פמוטות יקרים המפריעים לטול הגביע, האם מותר להזיזם ?

דינם כמוקצה מחמת חסרון כס שאין היתר לטלטלם בידיים אפילו לצורך מקומן, אבל יוכל לטלטלם בלאחר יד, כפי שית' בהמשך הסימן ובסימן שי"א. ארון שמונחים שם כלי עבודה [דוגמת מקדיחה, מסור חשמלי, מברגה], וצריך להוציא משם איזה דבר היתר, האם מותר להזיזם ?

רוב כלים אלו הם כלים יקרים ומקפידים שלא להשתמש בהם שום תשימש אחד שלא יתקלקלו ואין היתר לטלטלם בידיים אפי' לצורך מקומן.

טייפ או מצלימה שנשארו על השיש מערב שבת, ומפריעים לחלוקת האוכל בסעודת ליל שבת, האם מותר לטלם משם ולהניחם במקומם ?

גם כלים אלו הם יקרים ומקפידים כנ"ל, ולכן אסור לטלטלם בידיים אף שצריך למקומן, ומותר רק להזיזם לצדדים בלאחר יד.

האם מותר לטלטל בשבת חבילת נייר דפדפת או מחברת דיקה ?

נת' במ"ב (ג) שנייר חלק העומד לבתיבה יש לו דין מוקצה מחמת חסרון כס, וכתבו הפו' (עיי' פס"ת אות ה) שבזמננו שהנייר מצוי לרוב אין דין מוקצה מחמת חסרון כס בדף אחד בודד, כיון שאין מקפידים עליו [רק דינו ככלי שמלאכתו לאיסור], אבל מחברת או חבילת דפי דפדפת דינה כמוקצה מחמת חסרון כס [כי אף אדם לא ישתמש בהם לשימוש אחד מלבד בתיבה].

ובכלל דין נייר חלק שיש לו דין מוקצה מחמת חסרון כס: קלף המיועד לבתיבת סת"ם שבזמננו מקפידים שלא להשתמש בו לשום דבר אחר [מלבד אם משתמש בחתיכת קלף לצורך נסיונות או לימוד שאז מסתבר שידר ממנו דין מוקצה מחמת חסרון כס], וכן דפים צבעוניים המיוחדים לבתיבת ברכות או נייר מכתביות שיש עליהם עיטורים שונים וכל כיו"ב.

ארנק שיש בו צ'קים, ברטיסי אשראי המונח בתיק שיש בו גם דברי היתר, האם מותר לסלק הצ'קים והברטיסים המפריעים להוציא דברי ההיתר ?

נת' לעיל (מ"ב שו, נו) שכל אגרת שמקפידים להניחו במקום מוצנע שלא יאבדו דינו כמוקצה מחמת חסרון כס, ולכן, מי שיש לו קבלות שיכול להשתמש בהם לצורך ניכוי מס אסור לטלטלם אפי' לצורך גו"מ, וכן הדין במסמכים מקוריים השייכים לעבודה באופן שאין לו העתק או שאינו יכול

בכלל דין נדן המבו' בשאלה הקודמת, שהרי שי בו חלקים המותרים בשימוש, ובאופן כזה אין דין ניעור, שהרי אין שייך להפריד החלקים זה מזה. צדור מפתחות שיש שם מפתח של מעלית או מכונת או כרטיס מקוה, האם מותר לטלטלו בשבת ?

הפ' (עיי' פס"ת אות ו) דנו אם צדור זה שרגילים להשתמש ביה בכל החלקים דינו בכלי אחד שא"צ להפריד חלקיו זה מזה, ואין בו חובת ניעור, או שבין שיכולים להוציא המפתח האסור יש חובת ניעור, ויד"ש דאוי שיעשה טבעת מיוחדת למפתחות האסורים ויסירם בכל ערב שבת, ואם יש בזה טירחא גדולה או שחושש לאיבוד או גניבת מפתחות אלו יש להקל, ומ"מ בשעה שמשתמש במפתחות יזהר שלא ינדנד המפתחות האסורים.

האם מותר לטלטל מחברת או קלסר שחלק מהדפים כתובים וחלק ריקים ? מחברת שחלק מהדפים ריקים דינה כאולד שא"צ להפריד הדפים זה מזה, ומותר לטלטלה, ובלבד שיוזהר שלא יגע בדפים הריקים, וקלסר שיכולים להוציא הדפים הריקים מסתבר דינו בצדור מפתחות האמור בשאלה הקודמת, וגמרא שיש בה דפים ריקים דאוי לנערם לפני טלטול הגמ' (ובכלל דאוי להמנע מאחסון דפים ריקים בספרי קודש משום כבוד הספרים). (נערך ע"י הר"ג ר' שמואל טרויבע שליט"א)

פלאפון המונח על גבי מיטה או כסא, האם מותר להזיזו כדי שיוכלו לשבת על הכסא או לשכב על המיטה ? במ"ב (ו) כתב שדין מוקצה תלוי בקפידת האדם, ואדם שאינו מקפיד על כלי מסויים שלא ישתמשו בו לצרכים אחרים אין הכלי נאסר עליו מדין מוקצה מחמת ח"ב, ולפי"ז בזמננו שמצוי בהרבה בתים שאין מקפידים על ילדים המשיחקים בפלאפון דינו רק בכלי שמלאכתו לאיסור המבו' בסע' ג' שמוותר בטלטול לצורך גו"מ, וכן הדין בטלפון אלהוטי וכל כיו"ב (עיי' פס"ת אות ד').

מגירת כלים שמונח שם סכינים יקרים או בלנדר ידני וכל כיו"ב, האם מותר להזיזו בשבת ?

בכלל דין נדן של סכינים שיש בו סכני היתר ואיסור ומותר בטלטול כמבו' במ"ב (ה), ואף שנת' שם שיש חובת ניעור בנד"ד שאין שייך לנער המגירה אין חובת ניעור, ובפי שית' בס"י ש"ט, ומ"מ יש להזהר שלא לטלטל הסבין או הבלנדר המונח במגירה, שאף שהוא מונח במגירה אחת עם שאר סכינים לא פקע ממנו דין מוקצה מחמת ח"ב כמבו' במ"ב. אולר שיש בו גם קוצץ צפרניים, האם מותר לטלטלו ולהשתמש בו בשבת ?

הילולא דצדיקיא

התנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי זי"ע

שגדלותו נודעת למעלה, כי מקומו של בר יוחאי בגן עדן פנוי לו והכינו אותו זה כמה ימים, ואין מי שיוכל להתקרב אליו אשרי לו רבי רבי כשפרחנו מאצלך נכנסנו וראינו שכל בני הישיבה נתאספו להיכל אחד שמישיח שם, ודנו דינו של אותו האדם שעמד אצל הפתח, את שמו אין לנו רשות לגלות לך, נצטער רבי שמעון על זה, אמרו לו אל תצטער על זה אתה תדע מזה הלילה בחלומך. אבל את הדין כבר גזרו עליו, שגזר משיח עליו שיהיה אותו אדם בחוץ בצער הזה ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין צער הגיהנם שעה ומחצה ואח"כ יתנו לו הרשות להכנס לגן עדן וכל זה העונש נגזר עליו, לפי שבאחד הימים היה אחד מן החברים מפרש דברי תורה, וכשיגיע לדבר אחד ידע זה האדם שיכשל בו, ואמר לחברים תשתקו ולא תאמרו לו דבר, ולפי ששתקו החברים נכשל בדבר ההוא ונתבייש, ובשביל זה הבושה שגרם אותו אדם דנו אותו בדין הקשה הזה "לפי שאין הקב"ה רוצה לעזוב ולוותר על עוון של המבזה תלמיד חכם העוסק בתורה אפילו כמלא שעה" ע"ש מה שענו לו על שאלתו הנ"ל, ע"כ דברי הוזה"ק

בספר "בן יוחאי" (מהגר"ר משה קוניץ ז"ל מאובן. מוזכר בהגהות רעק"א או"ח סימן רכ"ט ס"ב) בירר והעלה שבכל מקום בש"ס, במדרש ובזוהר הקדוש, שנזכר התנא האלוקי בשם ר' שמעון - הוי קודם כניסתו למערה, ובכל מקום שנזכר רבי שמעון בן יוחאי או בשם אביו בן יוחאי - אחר צאתו מן המערה. ובכל מה שאמר אחר צאתו מן המערה נקטינן כוותיה להלכה.

כ"ק מרן ה"שר שלום" מבעלזא זי"ע אמר פעם בעת עריכת השולחן הטהור בל"ג בעומר: פלא הוא, שהמעשה שהביאו חז"ל מענין בריחת רבי שמעון בר יוחאי למערה - מחמת שפתח את פיו הקדוש לדבר כנגד המלכות, ועל ידי זה הגיע למעלתו והשגתו הגדולה - נמצא במסכת שבת דף ל"ג, שרומז על ל"ג בעומר. הוסיף על כך הר"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע: פלא הוא, כי עד דף ל"ג במסכת שבת יש בש"ס ל"ב מאמרים של רבי שמעון בר יוחאי, ומעשה זה של רבי שמעון בר יוחאי, שהוא בדף ל"ג, הוא המאמר הל"ג. כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע דיבר פעם בענין גדלות יום ל"ג

בזוהר הקדוש (פרשת שלח) מסופר סיפור נורא בענין כבוד הזולת. וזה לשונו (מתורגם ללשון הקודש): שני שליחים מלמעלה באו אצל רבי שמעון, אמרו לו ראש הישיבה של מעלה דרש בשלומך, והוא ידע שאנו שליחים אליך וכמה דברים סודות חדשים וישנים נתחדשו בתורה בזה הלילה, אמר להם רבי שמעון אני מבקש ממכם שתאמרו לי דבר אחד מהם, אמרו לו לא נתנו לנו רשות לגלות לך, אלא את הסודות שבשבילם באנו אליך, ועתה באנו לגלות לך דבר חדש... אשרי חלקך שאתה זוכה שמגלים לך אורות סתומים מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה מהעולם הזה ומעולם אחר. אמר רבי שמעון לשליח דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים בהוא עולם אם זוכות לעלות למעלה לשיבה של מעלה, או איך סדר ישיבתן שם. אמר לו השליח הוי רבי הוי רבי יש לנו בדבר זה סוד יקר, רק אין לנו רשות לגלות לך, אבל זה השליח השני ילך ויטול רשות ואח"כ נאמר לך, בין כך פרח אחד מהם ונתכסה והלך לו. ולפי שעה חזר אליהם. אמר להם מוכן הייתי להכנס לשיבה ליטול רשות, אבל ישבו שם כל בני הישיבה בעגול אחד כעטרה, כיון שדנו דינו של אדם אחד שעמד בפתח גן עדן, ואותם הכרובים שעומדים שם תפסו בו ולא הניחו אותו להכנס שם והיה בצער ביניהם וצעק צעקות בפתח גן עדן,

ושמעו כל הצדיקים הנמצאים שם, ועתה נתאספו כל בני הישיבה להכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו, ובאתי להודיע לכם, וגם חברי זה צריך ללכת שם, כי כרוז עבר בין כל בני הישיבה שיהיו מתאספים עתה לפני המשיח. לקח פתק אחד ונתן לרבי שמעון אמר לו קח אותו ותעיין במה שכתוב עד שנבוא אליך, ופרחו שניהם רבי שמעון לקח את הפתק, וראה מה שראה [כלומר למד כל אותו היום בסודות שהיו כתובים שם]. בלילה ראה אור הנר ונפל עליו שינה עד הבוקר, כשהאיר היום קם משנתו ופרח אותו הפתק ממנו, והנה אותם השני שליחים באו. אמרו לו השליחים קום רבי אשרי חלקך, עמוד, בשבילך ראינו וזכינו לכמה דברים נסתרים ונעלמים, כמה שמחה הראו לנו כשנתנו לנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה ומבקש, ראש הישיבה שהוא מט"ט יצא אלינו ואמר לנו שאלו בשלומי של בר יוחאי

בעומר נענה בנו הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר יודע שהוא כמו יום הכיפורים ואמר לי יפה כוון. הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא זי"ע אמר פעם להרה"ק בעל הדברי יחזקאל שיום ל"ג בעומר היא בחינת יום הכיפורים כיון שיום כיפור היה העבודה צריכה להיות דוקא על ידי אהרן בחינת הוד הרי לך שיום הכיפורים הוא מידת הוד שבהוד וכן נמי ל"ג בעומר הוא הוד שבהוד ונוכל לפעול בו ישירות טובות כיום הכיפורים.

בשפתי צדיק מובא שהרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זי"ע היה מברך את חסידיו ביום זה שיתקבלו תפלותיהם, כמו שהיה מברכם ביום כיפור. ויש לומר כי רשב"י אמר יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ובדאי בכל שנה ושנה ביום זה אומר כן, ואם כן הוי יום זה כיום כיפור.

מובא ביערות דבש יום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י מסוגל לתשובה, כי מת אז, והיה למעלה הילולא, וכדכתיב הנערה באה אל המלך, וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר, ולא לבלות זמן בעולם הזה בהבלי עולם, אשר הוא צער לצדיק.

כשיתגלה הזוהר יתבטלו הקליפות וממילא תהיה גאולה שלימה. ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שורף, עוד רמוז על דרך

בשפתי צדיק מובא שהרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זי"ע היה מברך את חסידיו ביום זה שיתקבלו תפלותיהם, כמו שהיה מברכם ביום כיפור. ויש לומר כי רשב"י אמר יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ובדאי בכל שנה ושנה ביום זה אומר כן, ואם כן הוי יום זה כיום כיפור.

מובא ביערות דבש יום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י מסוגל לתשובה, כי מת אז, והיה למעלה הילולא, וכדכתיב הנערה באה אל המלך, וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר, ולא לבלות זמן בעולם הזה בהבלי עולם, אשר הוא צער לצדיק.

כשיתגלה הזוהר יתבטלו הקליפות וממילא תהיה גאולה שלימה. ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שורף, עוד רמוז על דרך

הילולא דצדיקא

הרה"ק רבי איתמר געלערנטער בעל "משמרת איתמר" מקאנסקוואלי זי"ע נלב"ע י"ז אייר תקצ"א

על פי האמור הוא מפרש בדרך רמז את הכתוב: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלקיך לך את הברית וגו' (דברים ז, יב) כי והיה הוא לשון שמחה, ואילו עקב משמעותו הכנעה "ועל ידי ב' בחינות אלו שמחה ועקב יכול להתחבר לצדיקים, ותשמעון הוא לשון אסיפה והתחברות, המשפטים רומז לצדיקים שנקראים משפטים, על דרך מאמר חז"ל: צדיקים יצר טוב שופטן (ברכות סא, א) וכו' ואומר הכתוב: ושמרתם ועשיתם אותם, היינו לשמור אותם מכל רע וחלישות הדעת, ולתקן אותם בכל מיני תיקון וכו'. ועל ידי זה: ושמר ה' אלקיך לך את הברית"

ברם התכלית לנסוע אל צדיקים, מביא רבינו בשם רבו הקדוש מלובלין: "שעיקר נסיעה לצדיקים הוא לזה, ליכות לידע ולהכיר בין מצות לעבירות, ולהבדיל ביניהם". כך השיב לי על התנצלותי לפניו בדרך דיבורי, צוה עלי לספר לפניו בפרטות כמה ענינים, והשיב לי כנ"ל ודפח"ת. ורחמים וחסדים גדולים צריכים לזה. (משמרת איתמר פר' בשלח ד"ה א"י ע"ד מאי דכתיב והצנע)

יסוד הטהרה הוא התחברות הצדיק עם הכלל, וכך הם דברי קדשו על הפסוק (שמות לה, א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, "היינו עדת הוא צירוף דעת, והוא על דרך מה שאמרו חז"ל (שבת לא) שדעת זו טהרה. וכן הוא ההתחברות עם כלל ישראל הוא מטהר. וכמו ששמעתי מהאיש היהודי נ"ע היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע, שויקהל בגימטריא מקוה, וכן פירושם בלשון אשכנז חד הוא, כלומר ויקהל ומקוה פירושם בשפה המדוברת זהה. ויכל'

רבינו זי"ע היה מסתופך בצל הרבה מצדיקי הדור ההוא, ובפרט היה דבוק מאד לרבותיו מאירי דורו הלא המה הרה"ק רבי יעקב יצחק זי"ע החוזה מלובלין, הרה"ק רבי ישראל זי"ע המגיד מקאזניץ, והרה"ק רבי יעקב יצחק זי"ע היהודי מפשיסחא, וכלשון שער ספה"ק משמרת איתמר: אשר יצק מים על ידי הני תרי צנתרי דדהבא ה"ה אדמו"ר האי סבא קדישא הרב הצדיק וכו' כקש"ת מו"ה ישראל מ"מ מקאזניץ זצלה"ה, וכבוד אדמו"ר הרב הצדיק כו' כקש"ת מו"ה יעקב יצחק הלוי הורוויץ מלובלין זצלה"ה, והמעין בהחיבור הלז יראה בו דברים נפלאים, וגם ימצא בו אמרות טהורות ששמע מפי שני המאורות הגדולים הנ"ל, והחוט המשולש כבוד אדמו"ר הרב הצדיק וכו' כקש"ת מו"ה יעקב יצחק (הנקרא) יהודי מפשיסחא זצלה"ה, זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

יסודות החסידות מאירים לפנינו בדבריו הקדושים באור יקרות. הוראת הדביקות בצדיקים שזורה כחוט השני בתורתו, במלאכת מחשבת מעשה רוקם, תוך כדי הדגשה שהתנאי הראשון לקדושה נעוץ בדביקות והתחברות זו, הן לחיוב וחלילה היפוכו לשלילה.

וכן כותב (פרשת עקב קלב, ב ד"ה או יאמר על דרך מה שכתוב בנועם אלימלך) בהקדומו את דברי רבו המגיד הק' מקוזניץ זי"ע על הכתוב: שלח ידיו בשלומיו חילל בריתו (תהלים נה, כא): "והתמצית, שהמבזה תלמיד חכם, סימן לו להמבזה על חילול ברית ודפח"ת. והנה המדה טובה היא מרובה, שעל ידי התחברות לצדיקים, סימן טוב לו על שמירת הברית, שכן הוא הצדיק נקרא צדיק יסוד עולם".

הרה"ק רבי איתמר וואהל-געלערנטער זי"ע מקאנסקוואליע נולד בשנת תקמ"א לפ"ק (בערך) לאביו הרבני המפורסם מוה"ר ישראל זצ"ל ולאמו הצדיקת מרת פריידא מהעיר קאנסקוואליע שבמדינת פולין בגלילות לובלין. כבר משחר ילדותו ניכרו עליו אותות גדלות ורוח קדושה שכנה עליו וכולם העידו עליו שלגדלות נוצר.

אודות שם המשפחה וואהלגלערנטער מקובל הסיפור, כידיע בשנים אלו החליטו הרשויות להוסיף לכל אחד שם משפחה. דרכם היה שהיו הולכים לכל משפחה ומשפחה, ושאלו לרצונם איזה שם לקבוע. כשהגיעו לרבינו ורצו לשאלו, אחז אז רבינו באמצע לימודו בדביקות, וכמובן לא שעה אליהם, ומכיון שראו שלא שת ליבו אליהם קבעו שם משפחתו "וואהל-געלערנטער", מלשון "לומד טוב".

על גדלותו בימי נעוריו ניתן לראות ממה שכתב בנו הרה"צ רבי חיים משה יצחק זי"ע אשר היה המו"ל ספר הקדוש משמרת איתמר, בההקדמה לספר: "ואביו הרבני מו"ה ישראל ז"ל הניח לו הון עתק, והוא ביזה כל משכיות תבל, ובזבז כל הונו ורכושו על התורה ועל העבודה, והיה יושב סגור ומסוגר כמה שנים, אף שהיה אחר כך בדחוקות גדולה, לא מש מתוך אהלו של תורה".

ובספר אור הנפלאות (אהל הרבי, פיעטריקאב תרע"ג, אות י"א) נמצא כתוב: הוא היה בנעוריו גביר וסוחר גדול, ופזר הונו על צדקות וחסידות, וכאשר נתדלדל לא פסק מליתן בכל שבוע לעניים על ש"ק כמקדם, ומכר את כל אשר לו ונתן להם דמי השבוע".

רומז שאי אפשר להצדיק להעלות כי אם לזה שהוא מתכלל ומתחבר וחומד אליו וכו', וע"י הקהילה והתחברות ויאמר אליהם אלה הדברים וגו', וגם על ידי הקהילה והתכללות יוכל להמתיק את הדינים מעליהם". (משמרת איתמר פר' ויקהל)

בספר אור הנפלאות (שם אות י"א) מובא שדרכו בקודש היה לנסוע "ג' נסיעות" בנסיעה אחת לשלושה צדיקים הנ"ל.

רבינו זי"ע נחשב ממעתיקי השמועה דהני תלת צדיקאי הדין, כאשר מביא בספרו הרבה ד"ת ומימרות והדרכות אשר שמע בעצמו מפה קדשם, וכאשר כותב בשם 'אדמו"ר' כוונתו להרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, ואת רבו הרה"ק מקאזניץ מכנה בשם 'הרב המגיד', ולרבו הרה"ק רבי יעקב יצחק מפרשיסחא קורא בשם 'איש היהודי'.

ולדוגמא בעלמא, עיין מה שכתב רבינו בספרו בפרשת כי תצא: וכמו שאמר לי אדמו"ר קודם חופתו [אולי צ"ל חופתו] לכיין הכונה הזאת וגו', וראה בפרשת וישב: וכמו שאמר לי אדמו"ר נ"ע על מה ששאלתי אותו בענין חלום קורא בתורה, ואמר לי שיש לו בקבלה מהרב הקדוש מו"ה אלימלך נ"ע שזה לא נאמר אלא לאלו שהם רחוקים מן התורה, אבל לא לאלו שהם קרובים להתורה.

וכן עד"ז עניינים רבים שקבל מהרה"ק המגיד מקאזניץ, כמו שכתב בפרשת מטות: על דרך מה ששמעתי מפה קדוש אדמו"ר כשהשפע נמשך על האדם מלמעלה ממקום קדושה, נמשך גם כן אור גדול של קדושה עליו, וכמו שאמר לי הרב המגיד בזה הלשון, כשיעזור לך הקב"ה, ויפתח לך שערי שפע ופרנסה ועושר, ממילא יפתח לך שערי עבודה וקדושה ותפלה, סיפר לי שכן השיב לו בזה הלשון הרב הקדוש מוהר"ד (הרה"ק הרבי ר' בער ממעזריטש) נ"ע, ושכן השיב הוא לצדיק אחר. גילו חביבות של רבותיו הק' מוכיחים עד כמה העריצוהו וכיבדוהו, בהיותו איש האשכולות שהכול בו ולפיכך לא מנעו ממנו רזין וסודות נפלאים, ועיין מה שכתב עליו הרה"ק רבי יהודה ליב אייגר זי"ע מלובלין בהסכמתו על ספר משמרת איתמר: ומה גם אשר רוב דבריו כמעט מיוסדים ובנויים על פי הדברים ששמע מפי שני המאורות הגדולים האלה (הרבי הקדוש מלובלין והרב הקדוש המגיד מקאזניץ זצלה"ה), אשר מפייהם אנו חיים ואור תורתם וקדושתם זורחת עלינו ע"י תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם עד היום הזה. **כמו"כ נסע רבינו לעוד צדיקי דורו זי"ע**, כמו שמצינו בספרו הק' פרשת בשלח, שכתב (בד"ה ויש לומר עוד וייראו העם): ועל דרך מה שאמר לי הרב המנוח מוה"ר משה לייב מסאסוב) על זה הכתוב וכו'. ולהרה"ק רבי מרדכי מנעשחזי זי"ע

חיבה יתירה נודע לו מרבו הרה"ק מלובלין, בין היתר גילה לו סודות ורזין עילאין שלא גילה לשום תלמיד אחר, כך הועד עליו בספר אור

הנפלאות (ד, א): פעם אחת קרא הרבי זצלה"ה לתלמידיו הקדושים ואמר: אגלה לכם סוד במה להפיל שונאים, אך תיכף התחרט ואמר: לא, לכולכם לא אגלה, רק לר' איתמר, ואמר לו: קום איתמר לך אגלה כי אתה איש טוב וחסד, כי הוא היה בטבעו ומזגו איש טוב ולכן גילה רק לו באמרו: לך אוכל לגלות אבל מהם אירא אם אגלה להם, וגלה לו לבדו.

בעת המחלוקות והמלשינות נסע היהודי הקדוש זי"ע לקאנסקוואלי, ובקש מרבינו שיגלה לו מהסוד הזה. אך רבינו סירב, באמרו: "הלא אתם שמעתם בעצמכם מה שאמר הרבי קודם שגילה לי לבדי". אבל היהודי הקדוש אמר לו: "אני גוזר עליך בגזירות רבי וכיבוד רב". רבינו היה נבון בדעתו, לא ידע מה לעשות. אך התיישב תיכף בדעתו, ואמר: "להגיד לכם בפירוש לא אגיד, אך בגמרא גיטין נמצא סוד זה". אז תיכף באותו מעמד לקח היהודי הקדוש מסכת גיטין, ודפדף כך מעומד רגל אחת על הארץ ורגל שני על ספסל, מדף ב', ובכל דף אמר: "כאן לא נמצא, כאן לא נמצא". עד דף ז', שם איתא שלח ליה מר עוקבא וכו', שלח ליה קא מצערי לי טובא וכו', שלח ליה דום וכו'. אז אמר: "כאן נמצא הסוד הזה, וכאן הוא נגלה לי". (אהל הרבי אור הנפלאות אות י"א)

כן היה רבינו זי"ע חשוב מאד בעיני רבותיו הקדושים, אשר זאת אנו רואים גם מתוך מה שמוסר בספר אוהל הרבי (אור הנפלאות, אות ג') באריכות בעניין הסיפור ששלח הרבי מלובלין את זוגתו בזיוו"ש הרבנית ביילא, לקאזניץ לפעול אצל הרה"ק המגיד להיפקד בזש"ק, ולאחר שברכה המגיד הק' צוה עליה שבנוסעה לביתה לובלינה תסיר לקאנסקוואלי להתאכסן בבית הרה"ק רבי איתמר זצ"ל ומשם תחזור לביתה, ואכן נושעה ונולד לה בן זכר עי"ש אריכות הדברים.

רבינו מספר בספרו על גודל ענתותו של רבו הקדוש מלובלין, וז"ל: "וכן שמעתי מפה קדוש אדמו"ר, ברוב ענותנותו היתירה ובשברון לב בזה הלשון על עצמו: 'אוי לדור שאני הוא המנהיג', (פר' תשא ד"ה א"י כי תשא)

כידוע הרבי מלובלין עורר הרבה על ענין השמחה, וכה מביא רבינו משמו על הפסוק (בראשית לז כה) והנה אורחות ישמעלים באה מגלעד: "דרומז דארחות ישמעאלים באה על ידי שהשמחה הוסרה ממנו, וזהו ג"ל [מלשון גיל] ע"ד [מלשון הסרה]. וגמליהם לשון הגמל, דהיינו אלו שמושלים מהעצבות, נושאים נכאת וגו', דהיינו שזוכים לכל טוב". (משמרת איתמר פר' וישב ד"ה ואומר הכתוב)

רבינו התפרסם בדורו כצדיק נשגב וקדוש עליון אשר בגודל התלהבותו בעבודת הבורא היה מכונה 'השרף מקאנסקוואלי', וכן היה רבינו גדול מאד מופלג במידת הענוה ושפלות אשר ספרו הק' מלא וגדוש בתורות והדרכות במידת הענוה, וכמעט בכל שטיקל מדבר רבינו זי"ע ממדה נכונה הזו, וכתב רבינו כי עיקר הכל

הוא הכנעה וענוה' ועיקר ויסוד ושורש העבודת הקודש הוא הענוה', ומפליג רבינו מאד כמה מדרגות ומעלות ברו"ג זוכים בזכות מידת הענוה והכנעה.

ועיין מה שהעידו עליו הרה"ק רבי ישעי' מושקאט זי"ע והגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע והרה"ק רבי יהודה ליב אייגר זי"ע מלובלין בהסכמתו הנ"ל: והנה הרב הצדיק המחבר זי"ע היה מפורסם לקדוש וטהור וגדול בישראל בדורות שלפנינו עוד בימי רבי הקדוש מלובלין ובימי הרב הקדוש המגיד מקאזניץ זצלה"ה זיעועכ"י

פעם ראה רבינו בחלומה, והנה הוא עולה לקרוא בתורה. ויהי בקומו משנתו נבהל מאד, כי אין בזה משום סימן טוב (עי' שו"ע או"ח סימן רפ"ח ס"ד). לכן פנה אל רבו הרה"ק הרבי מלובלין, וסיפר לו את אשר אירע. השיב לו הרבי, שיש לו קבלה מהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע (עיין נועם אלימלך פר' מקץ ד"ה א"י ויחי) שחלום זה אין בו סימן רע כי אם למי שהוא רחוק מן התורה, אבל העוסק בתורה, מסתברא שקראו אותו לעלות ולברך בתורה מפני שהוא קרוב לתורה, אולם רבינו הוסיף ושאל אם עליו להיטיב את החלום, כי כך אמרו (ברכות נה.) הרואה חלום ונפשו עגומה ילך ויטיבנו בפני שלשה. השיב לו הרבי שאינו צריך, ולכן דייקו ז"ל ואמרו מי שנפשו עגומה עליו הוא צריך להיטיב החלום, אולם הבוטח בה' שעל מי מנוחות ינהלנו לא יארע לו שום מכשול. (משמרת איתמר פרשת וישב ד"ה וימצאו איש)

ומסופר שרבינו זכה לגלח את הרבי מלובלין לפני הנשואין שלו בזיווג שני, והרבי מסר לו הכוונות לכיין בעת הגילוח, וכך כתב רבינו (פר' ויצא ד"ה ויל"ע): "ואומר וגלחה את ראשה, על דרך הידוע שהשערות רומזים למותרות, ועל ידי הנ"ל יגולח המותרות ויתגלה שמים. וכמו שאמר לי אדמו"ר הרבי מלובלין זי"ע קודם חופתו, לכיין הכוונה הזאת". (עי' קובץ אור הצפון ניסן תשע"ג עמ' כה הע' ה)

רבים שיחרו לפתחו והיה נחשב לאחד מגדולי הגאונים והצדיקים בדורו, בהקדמה לספרו הק' שכתב בנו ה"ה הרה"ק רבי חיים משה יצחק זי"ע כותב בין הדברים וז"ל: "והיו מתאספים חסידים ואנשי מעשה, ועלימו תטוף מלתו של כבוד אבי הרב זצלה"ה.

והיה מחדש חידושין ורזין דאורייתא בכל שבת ויום טוב, ודרכו בקודש היה לומר בכל לילי שבתות על שיר השירים כסדר, וביום שבת קודש היה דורש על ההפטרות, ובסעודה שלישית על סדר הפרשה, ובכל יו"ט דרש בענינא דיומא.

ובספר 'ספרן של צדיקים' (להרה"ח ר' אליעזר דוב ז"ל יליד קאזניץ, תרע"ג) כתוב שרבינו זי"ע היה בביתו מתנהג ברבנות עוד בחייו רבו, ועיין שם בסיפור ארוך מהגביר המפורסם הקצין ר' שלמה מקאנסקוואלי אשר

היה מחסידי הרבי מלובלין, וחרה להגביר הדבר מאד על מה שנטל רבינו זי"ע עטרה לעצמו בחיי רבו מלובלין, ולכן לא נכנס הגביר אליו כלל, ופעם אחת הוצרך לנסוע עם הרבה סחורה לעיר מעמיל אשר מחוץ למדינה, ונסע מתחילה לרבו מלובלין וקבל ממנו ברכת פרידה ושיהיה לו דרך צלחה, ואחר כך נסע לביתו וטען הרבה עגלות עם צמר, ודרך נסיעתו היה לפני פתח בית הרב הקדוש רבינו זי"ע, וכאשר נסעו לפני ביתו דרבינו שמע קול הרעש מהנסיעה, ושאל את המשמש מה הקול הזה באזני, ויען המשמש, הנה הגביר ר' שלמה נוסע היום למעמיל ויאמר הרב הקדוש, נראה לי שיבוא חזרה נקי מנכסיו כי יפסיד סחורתו, ויהיה כשמוע המשמש דברים אלו יוצאים מפי רבינו הקדוש, התעוררה בלבו רחמנות גדולה על הגביר, וירא וירץ אחריו לאמר לו כך וכך שמעתי מפי רבי, ועצתי שתשובו לביתכם, והיו הדברים כמצחק בעיני הגביר ויאמר הנה הייתי בלובלין אצל רבינו הקדוש, ופטרני לשלום, וכי ר' איתמר רואה יותר מרבינו מלובלין, ויען המשמש ויאמר הנה גם רבי שלי אינו מדבר דברים בטלים, ונכנס מורך בלב הגביר, והתיישב ליסע עוד הפעם ללובלין וכאשר בא לרבו הקדוש וסיפר לו כל המאורע, הרכין הלובלינער ראשו על השולחן זמן מה, והרים את ראשו ואמר 'מה נעשה שתלמידי רואה יותר יפה ממני, לכן עצתי שתסע לביתך ותכנס להרב רבי איתמר, וכאשר יאמר לך כן תעשה'.

נסע הגביר לביתו, ואף שהיה קשה עליו להכנס אל רבינו, כי לא היה רגיל שם, בכל זאת ההכרח לא יגונה, ונכנס אל רבינו. כאשר ראה רבינו את הגביר בביתו התפלא, ושאלו: "מה לידידי בבית?" וסיפר לו דברי רבו הקדוש מלובלין, שהוא פקד עליו להיכנס וליטול עצה מה לעשות. שאלו רבינו: "האם תציית כל מה שאומר לך?" השיב ר' שלמה: "ודאי אציית". אמר לו רבינו: "אם כן איפוא זאת עשו, תסע למעמיל עם הסחורה. כאשר תבוא שמה תשכור תיכף בית אוצר מחסן על הסחורה, ואתה קח לך אכסניא טובה ותאכל ותשתה ככל אשר תשאלך נפשך, ותהיה שם שלשה חדשים. ובכל יום יבואו אליך סרסורים לבקש שתמכור סחורתך. אמנם לא תשמע להם, ובסוף ג' חדשים יבואו אליך לאמור: 'הנה עתה העת למכור סחורתך, כי יהיה לך ריוח גדול'. אז תמכור תיכף סחורתך, וחיש מהר תסע משם, ואל תתמהמה. ובאם כך תעשה אז תשכיל ותצליח", ופטרנו לשלום.

ר' שלמה נסע למעמיל, ובדרך פגע בשיירות סוחרים הנוסעים חזרה, ומתאבלים על ההפסד הרב שהיה להם, והזהירו אותו שישוב אחור לביתו, ואל יאבד ממנו בידים. אמנם הוא לא השגיח עליהם ונסע הלאה. ויהי כאשר בא לשם, שכר תיכף בית אוצר, וישם שם את הסחורה אשר לו, והוא הלך לאכסניא נכבדה, ויאכל וישת וייטב לבו. **בכל יום באו אליו סרסורים**

שימכור סחורתו, אולם הוא לא שמע אליהם. בסוף ג' חדשים, יצא קול מלחמה במדינה, ועלה השער של צמר הרבה. הגיע אליו סרסור, ואמר לו: "הנה עתה תוכלו למכור סחורתכם בריוח גדול, כי המקח הוא כך וכך". והוא מכר תיכף סחורתו, וחיש מהר נסע מהעיר שמח וטוב לב. כאשר אך נסע מהעיר, נודע שנעשה שלום בין המלכים, ושוב ירד השער של הצמר, והוא בא לביתו ברכוש גדול, בזכות ברכת רבינו. (ספרן של צדיקים)

רבינו נודע בכח הנגינה ועבודתו בקודש בהיכל הנגינה אשר כידוע היכלו גבוה ונעלה עד מאוד, הרה"צ רבי ישעיה וואהל-גילערנטער זצ"ל כותב בהספד על אביו הרה"צ רבי יחיאל איתמר זצ"ל [נדפס בירחון תורני 'הבאר' תרצ"ג]: "גם סיפר לי א"א מו"ר זצ"ל הכ"מ שאא"ז בעמ"ח 'משמרת איתמר' היה יודע נגן על כל כלי זמר ובכל לילה ערך חצות עם התלמידים שלו וכלי זמר בידם, ואמר הקב"ה להפמליא של מעלה 'בואו תרדו לשמוע חצות לילה, המנגן לפני ר' איתמר'ל מקאנסקיוואלע".

גם בספר 'ספרן של צדיקים' מובא שרבינו היה יודע נגן על כנור, וז"ל: פעם היה הרב הקדוש רבי איתמר זצוק"ל בקאזניץ אצל המגיד הקדוש, על שמחת נשואין שהיה אצל המגיד, והרב הקדוש רבי איתמר זצוק"ל, ניגן בכנור, ונפסק לו נימא מהכנור, וכאשר רצה לקשור הנימא, ויקרא אותו המגיד הקדוש, ויאמר לו, בוא ואלמדך סוד קשר של התפילין.

מובא בהקדמה: לספרו למד עם תלמידים שיעורין דאורייתא בעיון רב, וחיידש ענינים נפלאים בגפ"ת ותוספתא וירושלמי ופרקי אבות ואבות דרבי נתן, וחיבר חיבור ארוך על התורה, ועל ההפטרות ועל חמש מגילות בדרך פרד"ס, וחיבור ארוך על שיר השירים על דרך חכמת הקבלה, וגם על ארבע פרשיות ועל כל הימים טובים, וליקוטים על תנ"ך, וזוה"ק, ותהילים, כולם אהובים כולם ברורים נופת צוף לחיך הטועם. ובעצמו היה כותב על ספר מה שחידש בכל עת בכל זמן, וגם בעת שלמד בפני עצמו וחיידש איזה ענין היה כותבו תיכף.

וכן חיבר רבינו ספר חלומות, כדחזינן בדבריו בפרשת שופטים: וכמו שכתבתי בספר החלומות שלי מה שנראה לי ספר תורה גדול שהגביר אחד וראיתי בהספר תורה שהיה כתוב בה והגית אותך, והבן.

כתבי רבינו זי"ע רואים אנו שהיה לו בקיאות נפלאה במאמרי חז"ל ומדרשים וספרי הקדמונים וכתבי האר"י ז"ל, אשר כולם היו פרושים כשמלה וכשולחן ערוך לפניו.

בספרו הוא מבסס להלכה את הנהגת רבותיו הצדיקים, להיות מעוטפים בטלית גדול בליל שבת, החל מתפלת המנחה בערב שבת ועד לאחר הקידוש, וכך הם דברי קדשו (קנה, ב) כי מירושלמי (ברכות פ"ב) לגבי תפלין מוכח שאם היו עליו מבעוד יום מותר "מזה ראה למה שאמר לי הרב המגיד על ענין הטלית

שמתעטפין בליל שבת במנחה עד אחר קידוש, ושאלתי אותו הלא כתוב בספר הכוונות [עי' משנת חסידים מסכת ערבית לשבת פרק ב וע"ע פרי עץ חיים שער הציצית סוף פרק ו]. שאסור להתעטף בטלית בערבית, והשיב לי כן שהאיסור אינו אלא להתעטף בו בתחילה בערבית, אבל אם היה עטוף מבעוד יום מותר וכו'. ודיברתי גם כן מזה עם אדמו"ר נ"ע [הוא הרבי מלובלין זי"ע המכונה על ידו בכל הספר בשם אדמו"ר מבלי שום הוספה] ואמר לי גם כן שלא להסיר הטלית עד אחר הקידוש".

להלן הוא מוסיף שסיפר לרבו מלובלין "בשם אחד מה שאמר לי שראה את הרב החסיד המפורסם אב"ד דק"ק נעסכיזש, שהסיר את הטלית בליל שבת אחר ברכו מעל ראשו, והיה עטוף רק על גופו לבד, והשיב לו אדמו"ר נ"ע שלא כן אמת, והכחיש לגמרי את זאת, ואמר שבודאי עשה כדרך ומנהג כל הצדיקים, זהו כיוון של לשונו הקדוש". [ועי' ילקוט אוהב ישראל שמנהגו של בעל "אוהב ישראל" מאפסא זי"ע היה להיות מעוטף בטלית עד אחר קידוש עיי"ש]

דבר פלא רואים אנו בגודל קדושת כתביו אשר טמן בהם רבינו כוונות וענינים מיוחדים חוץ מההבנה הפשוטה, וכן כתב בנו המו"ל בהקדמה לספר: "גם זאת הננו להודיע לשלומי אמוני ישראל, ששמעתי מאבי הקדוש המחבר זצלה"ה, שבכל מקום שיש איזה נקודה על התיבה, יש בזה ענין עמוק ונסתר וצריך להבין בדעת", (נקודות אלו לא נדפסו כלל).

הנה רבינו זי"ע השאיר אחריו ברכה ריבוי עצום של כתבי קודש כנזכר לעיל, אך מכל הכתבים לא נדפס אלא ספר הקדוש משמרת איתמר על התורה בלבד, אשר זאת נשאר לנו לפלטה ב"ה, וזכינו לאור המאיר הלזה אשר זה הינו אוצר בלום מלא וגדוש בתורה ויראת שמים בדרכי אבות החסידות אשר מביא רבות מאמרות קדשם והוא כמעין המתגבר שלא יכזבו מימיו.

בן המחבר אשר במס"נ הוציא לאור עולם את הספר הקדוש, ה"ה הרה"ק רבי חיים משה יצחק זי"ע, היה בהסתלקות אביו רבינו זי"ע צעיר לימים מאד, זאת אפשר לראות בספה"ק עצמו שנמצא שם בליקוטים בסוף הספר דברי תורה שאמר רבינו ז"ל: "מה שאמרתי ביום ברית מילה של בני חיים משה יצחק שיחי לאוו"ש שנוולד אור ליום ג' שנכפל בו כי טוב פרשת תשא י"ט אדר שנת תקע"ו לפ"ק" (כמו"כ) נדפס שם ד"ת שאמר בשלישי למילה) והרי רבינו זי"ע עלה לגנזי מרומים בשנת תקצ"א כדלהלן, נמצא שבנו שנוולד בשנת תקע"ו היה אך ורק בן ט"ו שנים בהסתלק עליו אביו. אך עם כל זה גמר אומר בדעתו שהוא יתאמץ בכל כוחו ומאודו לעשות רצון צדיק ולהדפיס כתי"ק מאביו - רבינו זי"ע, וכמובן

שמחמת גילו הצעיר ובצוק העיתים נמשך הדבר שנים על גבי שנים.

והנה לשון בן המחבר בהקדמה: "אולם בעבור שלא היו כתובים כסדר ומעורבים היו חידושי תורה עם שאר חידושים, כי כפי שחידש כך היה כותב תיכף, ולבעבור זאת משכתי ידי זמן כביר מלהעתיקם, מפני גודל הטורח, ומפני טרדת הפרנסה, לחקור ולדרוש על המחיה ועל הכלכלה, אך ברבות ימים ושנים, בראותי כמה הרפתקאות דעזו עלי, אמרתי בלבי אולי זאת היא תגמולי, שלא מלאתי רצון אבי הצדיק זצלה"ה, ואזרתי כגבור חלצי ולא נחתי ולא שקטתי בקיץ ובחורף ביום ובלילה, ותדד שינתי מעיני, ויגעתי בזה משך שנתיים ימים להעתיק בראשונה חידושי על התורה, ותל"ת אשר עלה בידי יפה ומתוקן היטב.

ואכן בפועל נדפס הספר הק' משמרת איתמר בשנת תר"ל שהם ל"ט שנים לאחר פטירת רבינו זי"ע.

ויש לציין עניין נפלא הקשור בחשיבות הדפסת ספר הקדוש הזה, והוא מה שכתב הגאון הגדול בעל שו"ת שואל ומשיב, רבי יוסף שאול נאטינזאהן מלבוב, בהסכמתו לסה"ק הדין, אשר נכתב בחול המועד פסח שנת תרכ"ט לפ"ק. וזה לשונו: והנה אם אמנם שלא הורגלתי אף לצוות לכתוב בימים האלו, שכן ישנו חוה"מ, בכל זאת יען כי ביקש שבדעתו להדפיסו תיכף אחר יו"ט, אמרתי שהיו מצוה לא משהינן, והצדיק כאיתמ"ר יפרח, ויהיו דבריו הקדושים נפוצים על פני תבל, מהא דאיתמ"ר בי מדרשא שלו, וגו' וישמח צדיק הגאון הקדוש זצלה"ה בגן עדן בדבריו הקדושים אשר יצאו לאור וגו' וצדיקים יראו וישמחו בדבריו הקדושים, ומפני שחוה"מ הוא, קצרתי כדרך שקוצרין בחוה"מ, ע"כ דבריו הק'.

כמובא לעיל רבינו זי"ע השאיר אחריו ברכה ריבוי עצום של כתבים בכל מקצועות התורה הק', ואכן בן המחבר, המו"ל שאף וכסף מאד להוציא לאור עולם כל כתיבי אביו, להאיר בהם את פני כל תבל, ואף התאמץ בזה למעלה מכוחותיו, ואף הכין כבר חיבור השני שרצה להדפיס, כמו שכותב בההקדמה להספר עה"ת: "וזאת הנני להודיע לאחינו בני ישראל שיש תחת ידי מוכן להדפסה מחברת השנית מכבוד אאמו"ר המחבר זצלה"ה על ההפטרות מכל השנה ומכל המועדים ומארבע פרשיות, אולם קשה עלי להדפיסו מפני הוצאות ההדפסה, לזאת אבקש מאת אחינו בני ישראל להיות מהמסייעין לדבר מצוה לקבל אצלי פרענומערנאטיין, למען אוכל להוציא מכח אל הפועל, וה' ישלם פעלכם, וזכות אאמו"ר הצדיק זצלה"ה יגן עליכם בכל ענייניכם לטובה ולברכה".

אמנם לדאבונו למעשה לא עלה בידו להוציא מחשבתו מכח אל הפועל ולא זכינו לאורו, וגם כל יתר הכתבים והחיבורים הק' נאבדו ברבות השנים וחבל על דאבדין.

אבל בחסדי ה' נשאר לנו לפליטה הספר הקדוש משמרת איתמר עה"ת וב"ה אשר בשנים האחרונות נתגלה אור הגדול ביתר שאת וביתר עוז כשרבים הוגים ודבקים בתורתו של רבינו בספרא קדישא הדין, ובריך רחמנא שנתמלא משאלות רבינו זי"ע לפחות בחיבור זה, וכדברי בנו בהקדמתו לספר: "שמעתי מכבוד אאמו"ר זצלה"ה שרצונו היה שיפוצו על פני תבל חיבוריו הקדושים".

את השם 'משמרת איתמר' נתן בנו, וכתב בהקדמה: "הנה עלה ברעיוני לקרוא שם הספר בשם 'משמרת איתמר', מלשון הכתוב בתוה"ק 'ומשמרתם ביד אתמ'ר'. ועוד טעם לזה שקוטב ויסוד הספר הוסד לעשות משמרת לברית הלשון וברית המעור, כנראה להמעיין בספר".

על קדושת העינים הוא כתב (פר' נח דה או נח): ונח מצא חן, "והיינו שלא עשה כמעשה דורו, וכמ"ש על הכתוב בדורותיו, וממילא שמר את עיניו שלא להשחית דרכו ח", ועל ידי זה נעשה מרכבה לעיני ה' שלא השתמש בעיניו כי אם לעבודת השם, ועל ידי מצא חן".

הסתלקותו לגנזי מרומים "ובפתע פתאום נשבה ארון הקודש מאתנו ועלה לשמים, ושבק לן חיים בליל שבת קודש טו"ב [י"ז] אייר שנת תקצ"א לפ"ק", (לשון ההקדמה לספרו הק') לאחרונה נתגלה לנו באורח פלא ובס"ד תעודת הפטירה של רבינו אשר מונח בארכיון בפולין ושם אכן רשום אותו תאריך הנ"ל כפי שכתב בן המחבר בההקדמה, כן מצוין שם שנפטר בהיותו בן חמישים שנה, עוד שמענו מאנשי המקום אשר עוסקים בתולדות ימי קדם, שבשנת תקצ"א השתוללה מגיפה בגלילות עיר מגוריו של רבינו ורבינו מסר נפשו לכפר על בני ישראל כקרבת עולה, ונסתלק לגנזי מרומים, ותעצר המגפה.

והנה הרה"צ רבי ישעיה בן הרה"צ רבי יחיאל איתמר בן רבי חיים משה יצחק זצ"ל כתב בדברי הספד על אביו (שנדפס בירחון התורני 'הבאר' כרך ב סי' לח): "בכל פעם כאשר באתי לביתו שאלתי אותו למה נפסק הענף מלהיות מנהיג על עדת ישראל כמו אא"ז בעמ"ס 'משמרת איתמר' ונשאר אחריו ביהמ"ד בקאנסקיוואלע הנקרא "מנין" וברוב ענוותנותו השיב: כל מנהיג צריך ליתן דין וחשבון בעלמא דקשוט מה שקיבל מכל אדם, ולא הפעיל עבורו איזה ישועה, ומר אא"ז חיים משה יצחק בן לאאמו"ר 'משמרת איתמר' לא רצה לקבל עליו אחר פטירת אביו להיות מנהיג הדור, כי אמר, שונא מתנות יחיה, ואיתא בדברי המגיד הגדול שזהו הכוונה, שונא מתנות יחיה כלומר מי ששונא מתנות רק עיקר רצונו ליתן בזרוע ידי, אשר בזה תולה עיקר חיותו, ובשביל מדה זו באה הנשמה להתלבש בהגוף, בכדי שלא תאכל מנהמא דכסופא, וזהו שונא מתנות יחיה, צריך לחיות בכדי להשלים רצון קונו, וההיפך נשמע ממילא, מי שאוהב מתנות ביאתו לעולם הזה בביטלה, כאשר בא כן ילך לעוה"ז ליהנות מזיו השכינה מצד הצדקה ומתנת חנם וזהו בחי"ס סוף הצדיקים מבני עליה יא."

והמה מועטים, ע"כ בעבור זה לא רצה לקבל עליו להיות מנהיג הדור ובעבור זה האריך קרוב למאה שנים, כן אזכה וכל יוצאי חלצי לאריכת ימים ושנים לעבוד את ד' בהרחבת הדעת בעושר וכבוד". וב"ה זכה לדור ישרים מבורך בניו הצדיקים ונכדיו אשר גם הם ידועים בגדלותם וחסידותם "וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים".

מאמרותיו הק'
ב'משמרת איתמר' הוא קובע על סמך ראיות חותכות מחז"ל ומגדולי המפרשים כי רק "העובד אשר הוא שפל רוח ויודע חטאיו ועונותיו, והוא בעיני עצמו כלא ואין" הוא זה שיכול "להנהיג את העולם בנחת ובטוב ולהמשיך עליהם כל טוב". לעומת זאת, אותם הצדיקים "אשר ידועים מצדקת עצמם, ולא מעונותם, ואולי אפשר שהוא אמת שלא חטאו, אך לא מצדקתם לא חטאו, אלא שתולדותם וגזעם ומזגם וטבעם הוא שלא לחטוא כידוע העיני זה, ולזאת אי אפשר להם להדריך כלל ישראל, כיון שאין יודעים משום רע, וכמו שכתב רש"י בפרשת פנחס על פסוק: "איש אשר רוח בו (במדבר כח, יח) שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד, ורוח היינו רצון, וכידוע מה שכתב האור החיים על פסוק: וזאת הברכה וגו' איש האלקים (דברים לג, א' ד"ה עוד נתכוין כמאמר זה) ותוכן דבריו שמשה רבינו ע"ה היה טבעו וכו', והוא בצדקתו גבר הטוב על הרע". הדברים מעוגנים בהוראת חז"ל: אין מעמידין פרנס על הציבור, אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו (יומא כב, ב) "דהיינו שהיה לו איזה נדנד בידיעת העבירות, והשליכם לאחוריו מחמת צדקתו. ויש לומר דרמזו גם כן באמרם שם: מפני מה לא נמשכה מלכות שאול מפני שלא נמצא בו שום דופי, וזה נמי על רמז הנ"ל".

יסוד זה משמש לו כהוראה לדורות, וכך הוא מבאר את דבריו רבינו הקדוש על רבי אליעזר בן דורדייא שנתקבל בתשובה (ע"ז יז, א) לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי "והפירוש הוא, אמר רבי, היינו שכל רבי יאמר כן על עצמו לא דיין וכו', ומי שיודע זאת בעצמו כהאמת שאין צדיק בארץ, דהיינו מנהיג לבני הארץ, אשר יעשה טוב ולא יחטא, הוא יכול להנהיג את העולם בנחת ובטוב, להמשיך עליהם כל טוב, ולא לילך עמהם בבחינת עורף ח"ו" (פרשת בשלח נב, א-ב) **רבינו מרבה להביא** גם את דברי הרה"ק בעל התניא זי"ע ומבסס יסודותיו על סמך דברי ספר התניא, וכך פירש את הכתוב ועתה אל תעצבו (בראשית מה, ה) "על דרך מה שכתב בספר תניא ממוהר"ז שהסגולה להסיר העצבות הוא לשוב בתשובה, כיון שהשער הזה פתוח, ממילא יקויים בו ומותר מן העצב, התשובה גורם השמחה אחר כך כידוע, וזה: ועתה - היינו ע"י התשובה, ממילא אל תעצבו, כמ"ש חז"ל (יומא פ"ו ע"ב) שהתשובה מביא ישועה לעולם ממילא יפתח לו השמחה (עיין יוצא כ"ל).

שהחרטה והתשובה מביא שמחה אמיתית). **ובענין התשובה ציין רבינו (פרשת חיי שרה) "על דרך מה שאמר אדמו"ר איש אלקים רבינו יעקב יצחק הלוי נ"ע שכשמתפלל על תשובה מפרש דבריו ואומר: מתוך שמחה והרחבה ולא מדחוק, ושמעתי מפיו הקדוש ששמח מאוד על המתנה שניתן לו מן השמים זה השכל והארה, לידע ולהתפלל כן בפירוש. ויש לציין כאן מה שמביא רבינו עוד בשם רבו הק' מלובלין (חוקת ד"ה וידבר וגו') "ועוד יש לומר שעל ידי הכסף ממשיך גם כן חסדים בכל עניינים וכו' וכמו ששמעתי מפה קדוש**

מזל טוב וגידיא יאה
להרה"ח ר' אליעזר לערנער שליט"א
ולסבים החשובים הרב החסיד ר' אברהם חיים לערנער שליט"א
והרב החסיד ר' יוסף שטראסבורג שליט"א
ליום הכנס בנו-נכדם הינוק והחסידים כמר יצחק פרץ נ"ו
לעול תורה ומצוות
 ויהא רעוא מקמי שיעלה מעלה מעלה בתורה, יראת שמים וחסידות,
 ויגדל לאילנא ברבאא ותרוו ממנו ומכל יוצ"ח
 רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לאויש"ט אמץ

אדמו"ר נ"ע שעם המשכת העושר מסטרא דקדושה נמשך גם כן הארת אלקות וקדושה ודפח"ח ועיי"ש (פר' מטות ד"ר ויל"ע) שאם מרגיש מהעשירות יותר הכנעה ושפלות אזי העשירות ממקור קדושה וכו'.
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן"
מקורות: אור יקרות"
התודה והברכה
להרה"ג רבי ישראל
וואהלגעלענרטער שליט"א,
נכד רבינו, שנתן בחפץ לב
מרשימותיו, זכות זקנו הק' יגן עליו ועל כל משפחתו להתברך
בכל מילי דמיטיב ברוחניות ובגשמיות.

כל הזהיר במצות "מורא מקדש" ושומר פיו ולשונו מלדבר בשעת התפלה, וקריאת התורה ובין גברא לגברא בשום דבור, שכרו הרבה מאוד, ומובטח לו שיוכה בברכת השם בישועה ונחמה, פרנסה וכלכלה, עושר וכבוד כל הימים. [ספר כבוד בית השם החפץ חיים זי"ע]

לכבוד יומא דהילולא דהגה"ק רבי שלמה אבד"ק קשאנוב זי"ע בהגה"ק רבי משה חריף זי"ע נלב"ע ח"י אייר ל"ג בעומר תקפ"ח הונצח ע"י נכדיו שיחיו להצלחה ולישועה בכל הענינים

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת גולדא קליין ע"ה בת הרה"ח ר' דניאל הכהן ז"ל מראצפערט-קרונהייטץ נפטרה י"ד אייר פסח שני תשנ"ט הונצחה ע"י משפחתה החשובה שיחיו

לעילוי נשמת הרב החסיד ר' משה שמואל ז"ל בן הרב החסיד ר' אליעזר ז"ל נלב"ע י"ח אייר ל"ג בעומר הונצח ע"י בנו הרב החסיד ר' יעקב מליק שליט"א

לעילוי נשמת הרב החסיד ר' יוסף הלוי פרגר ז"ל בן הרב החסיד ר' שמואל בנימין הלוי ז"ל נלב"ע ט"ז אייר תשמ"ח הונצח ע"י בנו הרב החסיד ר' שלמה הלוי שליט"א

לעילוי נשמת הרה"ח ר' מאיר צבי קרייזמן ז"ל בן הרה"ח ר' שרגא מנחם ז"ל נלב"ע י"ד אייר תשמ"ג הונצח ע"י בנו הרב החסיד ר' שרגא מנחם שליט"א

"התחזקות יומית" דברי חיזוק והדרכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במערכת אצרות בעלזא" שמעו ותחי נפשכם בארה"ק 02-3011614 בארה"ב 1605-3131771

לעילוי נשמת הרה"ג ר' יצחק דוד פריעדמאן ז"ל בן הרה"ח ר' חיים יחזקאל ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת רחל ע"ה בת הרה"ח ר' שלמה ז"ל	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת גיטל עלקא ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל נפטרה ב' אייר תשע"ח תנצב"ה (הונצחה ע"י משפחתה החשובה שיחיו)	לעילוי נשמת הרה"ח ר' צבי אליהו שטראוס ז"ל בן הרה"ח ר' ליפא יו"ט ז"ל נלב"ע י"ח טבת תשע"ד תנצב"ה	לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישראל חיים ז"ל בן הרה"ח ר' דוד רובינשטיין ז"ל ולע"ג זוגתו האשה החשובה מרת צפורה מרים ע"ה בת הרה"ח ר' מנחם הלל ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת הרה"ח ר' דוד יוסף אונגר ז"ל בן הרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל ולע"ג זוגתו האשה החשובה מרת רבקה ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל
לעילוי נשמת הרב החסיד המפור' פרץ שטראסבורג ז"ל בן הרה"ח ר' יחזקאל ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת יהודית ע"ה בת החבר' ר' יוסף ז"ל הונצח ע"י בנו הנדיב הנכבד הרה"ח ר' יוסף שטראסבורג שליט"א	לעילוי נשמת העסקן המפור' הרב החסיד ר' יואל בן ציון פרקש ז"ל בן הרב החסיד ר' צבי ז"ל נלב"ע ט' אדר תש"פ הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו תנצב"ה	לעילוי נשמת הרה"ח ר' יחיאל אויש ז"ל בן הרה"ח ר' בנימין זאב צבי ז"ל נלב"ע י"ב תשרי תשס"ו תנצב"ה וזוגתו האשה החשובה מרת שפרה ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף שאול ז"ל	לעילוי נשמת הרב החסיד המפור' יצחק ווייס ז"ל בן הרה"ח ר' משה ז"ל נלב"ע ל' מרחשון תשפ"ג הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמת הרב החסיד המפור' ר' מנחם שמואל חיים ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת יוסל פריעדמאן ע"ה בת הרה"ח ר' משה יוסף ז"ל (הונצחו ע"י המשפחה החשובה שיחיו)
לעילוי נשמת הרה"ג ר' אברהם אליהו איינהורן ז"ל בן הרה"ח ר' שלמה יוסף הכהן ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת נחמה ע"ה בת הרה"ח ר' אליהו ז"ל הונצחו ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה ע"ה בת הרב החסיד ר' דוד מנשה זינגער ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר ע"ה בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל הונצחו ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמת הרה"ח ר' מנחם מנדל ז"ל בן הרה"ח ר' ישראל וועטנשטיין ז"ל נלב"ע כ"ז אדר תשע"ג הונצח ע"י בנו הרה"ג ר' אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א דומ"ץ דקהילתנו חק גבעת זאב	לעילוי נשמת הרה"ג ר' יהודה זיגלמן ז"ל בן הרה"ח ר' נחמן ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר ע"ה בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל הונצחו ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה ע"ה בת הרב החסיד ר' דוד מנשה זינגער ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר ע"ה בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל הונצחו ע"י משפחתו החשובה שיחיו
לעילוי נשמת הרה"ח המפור' ר' מנחם אליעזר אסטרייכער ז"ל בן הרה"ח ר' יצחק שמעון ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת מלכה ע"ה בת הרה"ח ר' יחזקאל שרגא ז"ל	לעילוי נשמת הרה"ג ר' יהונתן בנימין קליין ז"ל בן הגה"ח ר' ישראל ז"ל נלב"ע ביום שב"ק שבת תשפ"ב תנצב"ה	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת מלכה ע"ה בת שידלחט"א הרה"ח ר' יהודה שליט"א נלב"ע ל' ניסן תשע"ז הונצח ע"י אבית הרה"ח ר' יהודה איינהורן שליט"א	לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישכר דוד יעקובוביץ ז"ל בהנצח גאב"ד ווארקערט רבי שמעון יחזקאל זצוק"ל ולע"ג הרה"ח ר' אליעזר צבי ז"ל בן הרה"ח ר' נתן בנימין ז"ל ולע"ג האשה החשובה מרת הענדיל ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף מאיר ז"ל	לעילוי נשמת הרה"ג ר' פנחס מאיר גאנצפריד ז"ל בן הרב החסיד ר' אליעזר דוד ז"ל נלב"ע י"ד סלו תשע"ד הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו